

Vüqar Məmmədovun apellyasiya şikayəti təmin edilmədi

ANA XƏBƏR

**Məhkəmə
Əli Kərimli
ilə bağlı
qərar verdi**

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

№43 (3382) 2 Dekabr / 2025-ci il

Həftədə 1 dəfə çıxır

Qiyməti: 60 qəpik

Qarabağ qaziləri Vüqar Tofiqoğlunun həbsinə etiraz edəcək

“Piketə icazə verməsələr,
aclıq aksiyası keçirməyi
nəzərdə tuturuq”

**Uitkoffun Moskva
səfərindən nə gözlənilir?**

GÜNÜN NƏBZİ

Müsahibə

**“Rusiya pərəst
qüvvələrin ciddi
siyasi oyunçuya
çevrilməsi
mümkün deyil”**

Natiq Cəfərli: “Artıq Azərbaycan
generalları Rusiyada təhsil
almış generallar deyil...”

8-9

Xəbər

**“Azərbaycan hökuməti
Rusiyaya qarşı öz mövqeyini
ortaya qoymalıdır”**

ADP son günlər ölkədə baş verən
proseslərlə bağlı bəyanat yaydı

2

Layihə

**“Boşanmaların 14-16 faizi
narkomaniya ilə bağlıdır”**

Emil Maqalov: “Narkomaniyanın genişlənməsi
cinayətkarlığın artmasına səbəb olur”

11

Siyasət

**“İstənilən razılaşma
müharibəni bitirməyəcək...”**

Valeri Zaluji: “Ya Rusiya çökməlidir, ya
da Ukrayna tam işğal olunacaq”

5

Toplum

**Gəncə sakinindən Birinci
vitse-prezidentə müraciət**

“Sizdən başqa heç bir dayağımız,
güman yerimiz yoxdur...”

10

Müsahibə

**“SOCAR-da 50-60 yaşına çatmış
işçilərə psixoloji təsir edirlər”**

Mirvari Qəhrəmanlı: “Mikayıl
müəllim ixtisas etdikləri ilə yeni
açılan iş yerlərinin sayını səhv salıb”

3

Aktual

**“Narkomanlara pulsuz
spritslər paylanılmalıdır”**

Həsərət Rüstəmov: “Narkotikin
qarşısı alınmalıdır ki, ölkənin büdcəsi
daha böyük xərclərə düşməsin”

6

**Ramiz Mehdiyevin yaxın qohumu
olan general da “vurulacaq”?**

Gömrük generalı Telman Mehdiyevlə
bağlı yeni detallar üzə çıxıb

Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdi-
yevlə bağlı cinayət işi ölkənin əsas ictimai-siyasi gün-
dəminə çevrilib. Vaxtilə “boz kardinal” kimi tanınan
Mehdiyev hazırda dövlətə qarşı ağır ittihamlarla üz-
üzədir. Bu prosesin diqqətçəkən tərəfi yalnız onun
özü ilə məhdudlaşmır, ailə üzvləri və yaxın qohumları
da araşdırmalara cəlb edilib. Hurriyyet.az-ın məluma-
tına görə, bu barədə “haqqin.az” saytında dərc edilən
məqalədə bildirilib.

10

Toplum

Ölkə

**Prezident Mehdiyevin oğlu
ilə bağlı sərəncam imzaladı**

Teymur Mehdiyev nazir müavini
vəzifəsindən azad edildi

Teymur Mehdiyev fəvqəladə hallar nazirinin müavini
vəzifəsindən azad edilib. Hurriyyet.az xəbər verir ki,
bu barədə Prezident İlham Əliyev Sərəncam imzala-
yıb. Qeyd edək ki, Teymur Mehdiyev Prezident Admi-
nistrasiyasının sabiq rəhbəri Ramiz Mehdiyevin oğlu-
dur. Qeyd edək ki, Teymur Ramiz oğlu Mehdiyev 25
iyun 1975-ci il tarixində Gürcüstan Sovet Sosialist
Respublikasının Abxaziya MSSR-nin Suxumi şəhə-
rində anadan olub...

4

Məşhur milyarder 300 övladı olduğunu etiraf etdi

Keçmiş sevgilisindən "China Morning Post"a şok açıqlamalar

Çinli milyarder 300 övlad sahibi olduğunu etiraf edib. Milli.Az xəbər verir ki, Çinin oyun sənayesində tanınmış iş adamı Sü Bo ilə bağlı qalmaqallı xəbər yayılıb. Onun keçmiş sevgilisi Tan Cin South "China Morning Post"a açıqlamasında milyarderin 300 övladı olduğunu bildirib.

Cin iddia edir ki, S. Bo ilə 2009-cu ildən 14 il birlikdə yaşayıb. Ayrıldıqdan sonra milyarder keçmiş sevgilisine 300 milyon yu- an borcu olduğunu iddia

edib. O bildirib ki, 2012-2018-ci illərdə Tan Cin-ə 819 milyon yuan göndərmiş və yalnız bir hissəsini geri alıb. Lakin Tan Cin açıqla-

yıb ki, Bo-ya heç bir pulu qaytarmayacaq, çünki bu vəsaitlər milyarderin böyük ailəsinə və 300 övladına qayğı göstərmək üçün istifadə olunub. Onun sözlərinə görə, övladların çoxu həttə rəsmi qeydiyyatda düşməyib. Tan Cin özü S. Bo-dan 11 uşağı təbii yolla dünyaya gətirib və iki qız uşağı üçün məhkəmədə də mübarizə aparır.

Məhkəmə artıq keçmiş sevgilinin iddiasını rədd edib. Hazırda S. Bo-nun poliqamik həyat tərzi və çoxsaylı övlad sahibi olma arzusu mediada geniş müzakirə olunur.

Əyləncə səhifəsi

Dünyanın ən bahalı yumurtası 26 milyon dollara satışa çıxarılır

Rus imperiya zinat əşyası ustası Faberg?-nin ən möhtəşəm əsərlərindən biri olan Qış Yumurtası gələn həftə Londonda keçiriləcək hərracda ən az 20 milyon funt sterlinq qiyməti ilə yeni bir satış rekorduna hazırlaşır.

1913-cü ildə Rusiyada Çar II Nikolay tərəfindən anasına Paska hədiyyəsi olaraq hazırlanmış bu qiymətli yumurta 20 ildən çox bir müddətdən sonra ilk dəfə açıq artırmaya çıxır. Qaya kristalından oyulmuş əsər, içərisində buz kristalı naxışları, ərimiş buz görünüşündə bir baza və platin üzərinə yerləşdirilmiş 4.500-dən çox gül kəsimli almazla diqqət cəlb edir.

Christie's ekspertlərindən Margo Oganessian qeyd edir ki, Qış Yumurtası, Faberg? tərəfindən istehsal edilmiş 50 imperial Pasxa Yumurtası arasında ən nadir nümunələrdən biridir. Bu yumurtalardan yalnız 43-ü günümüzə çatıb və yalnız 7-si xüsusi kolleksiyalarda saxlanılır.

Qış Yumurtası əvvəllər iki dəfə satış rekordları qırıb: 1994-cü ildə Cenevrədə 7,2 milyon İsveç frangına, 2002-ci ildə isə Nyu-Yorkda 9,6 milyon dollara satılmışdı. Son illərdə Faberg? əsərlərinə maraq, xüsusilə varlı Rusiya kolleksionerləri arasında yenidən artıb.

Hündürlüyü 14,2 santimetr olan əsərin içərisində Faberg?-nin imzası sayılan bir "sürpriz" də mövcuddur: Kvars daşından hazırlanmış, qızıl saplı taxta anemon çiçəklərindən ibarət buket.

1917-ci il İnkilabından sonra Romanov ailəsinin devrilməsindən sonra əsər Moskvaya daşınıb, Sovet hakimiyyəti tərəfindən valyuta əldə etmək məqsədilə satılmış və 1994-cü ildə yenidən ortaya çıxana qədər uzun müddət itib-batmış sayılmışdı.

Məşhur aktrisanın oğlu cinsini dəyişdirdi

1990-cı illərdə şöhrət qazanan türkiyəli aktrisa Çiçək Dilligil və müğənni Bora Öztaprakın oğlu Ardahan haqqında yayılan xəbər gündəmə damğa vurub.

Məlumata görə, uzun müddətdir ABŞ-da yaşayan Ardahan cinsiyyət dəyişikliyi prosedüründən keçib və artıq Ayda adını daşıyır. Onun yeni görüntüləri sosial mediada sürətlə yayılaraq geniş müzakirələrə səbəb olub.

Məşhur sənətçi cütlüyü isə övladlarını tam şəkildə dəstəklədiklərini açıqlayıb. Onlar bildiriblər ki, Ayda bütün qərarlarını ailəsinin sevgisi və dəstəyi ilə verib və bundan sonra da onu yalnız irəliyə aparacaq bu prosesdə yanında olacaqlar.

Ailənin bu mövqeyi sosial şəbəkələrdə həm müsbət reaksiyalar, həm də geniş müzakirələr yaradıb.

Bu ailədə ən balacanın boyu 2 metrdir...

2020-ci ilin dekabr ayında ABŞ-ın Minnesota ştatının Esko şəhərindən olan Trapp ailəsi planetin ən uzun boylu ailəsi olmaqla tarixə düşüb.

Ailə etiraf edib ki, onların nəhəng boyu ağır və gündəlik işləri yerinə yetirməkdə çətinlik kimi mənfi cəhətlərə malikdir. Ginnesin Rekordlar Kitabına görə, Skott, Kris, Savanna, Molli və Adam Trappin orta boyu 203,29 santimetrdir. Trappların uşaqları - Adam, Molli və Savanna - həyatları boyu idmanla məşğul olublar, hətta kollecdə basketbol və voleybol oynamağa cəlb olunublar. Adam klanın ən uzun boylu üzvüdür, boyu 221,71 santimetr, Savannanın boyu 203,6 santimetr, Molli isə 197,26 santimetrdir.

Ana Kris rəsmi olaraq dünyanın ən uzun boylu ailəsinin ən qısa boylu üzvüdür, boyu 191,2 santimetr, ata Skott isə 202,7 santimetrdir.

2022-ci ilin aprel ayında Molli, uşaqları olanda ailəsinin nüfuzlu mirasını davam etdirmək istədiyini etiraf edib, Savannanın isə arzuları daha çox karyeraya yönəlib. O, aktrisa və ya model olmaq istədiyini və həmçinin canlı bir insana (qadına) ən böyük əl atmaq rekordunu qırmağı planlaşdırdığını etiraf edib.

Sağ ovucu 24,93 santimetr, sol ovucu isə 24,26 santimetr olan Rumeysa Qelqi, 2022-ci ilin fevral ayında təsdiqlənmiş ən son dünya rekorduna sahibdir. /Lent.az

Təsisçi:

Sərdar Cəlalovlu

Baş direktor:

Cəsur Məmmədov

Tel: 077 333 22 85

012 496 98 93

Dizayner:

Seymur Həsənov

"Hürriyyət" qəzetinin internet unvanı:

Hurriyyet.az

E-mail: hurriyyet2011@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik

Ələşrəf Əlizadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisenzianın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın

mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Redaksiyanın kompüter mərkəzində

yığılıb səhifələnilir və "Futbol+ servis"

mətbəəsində çap edilir.

Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Qarabağ qaziləri Vüqar Tofiqoğlunun həbsinə etiraz edəcək

Məğrur Bədəlsoy: “Aksiyanı 10 dekabr - Beynəlxalq İnsan Hüquqları Günündə keçirəcəyik”

“Piketə icazə verməsələr, aclıq aksiyası keçirməyi nəzərdə tuturuq”

Xəbər verdiyimiz kimi, “Vüqar Tofiqoğlunun Hüquqlarını Müdafiə Komitəsi”ndə birləşən bir qrup Qarabağ qazisi “Hurriyyet TV”-nin rəhbəri Vüqar Tofiqoğlunun (Məmmədov) qanunsuz həbsinə etiraz əlaməti olaraq aksiya keçirməyi planlaşdırır.

Qeyd etmişdik ki, etiraz aksiyası ilə əlaqədar Komitə tərəfindən Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizova və DİN-in Baş İctimai Təhlükəsizlik İdarəsinə müraciət olunub.

Məsələ ilə bağlı aksiyasın təşkilatçılarından olan Qarabağ qazisi, tanınmış jurnalist Məğrur Bədəlsoyla əlaqə saxladıq.

- Məğrur bəy, Vüqar Tofiqoğlunun ev dustaqlığına buraxılması ilə bağlı etiraz aksiyası keçirəcəyinizi bəyan etmisiniz. Bununla əlaqədar müvafiq qurumlara rəsmi müraciət olunub?

- Bəli, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə müraciət etmişik. Konkret ünvan göstərərək, Bakı Apellyasiya Məhkəməsi və Məhkəmə Hüquq Şurasının inzibati binalarının qarşısında piket keçirəcəyimizə dair məlumat vermişik. Aksiyada iştirak edəcək olan 10 nəfər insanın sayı haqqında da məlumat vermişik. Çünki sayı yazmayanda bəzən bəhanə edirlər. Aksiya 10 dekabr - Beynəlxalq İnsan Hüquqları Günündə, saat 14:00 radələrində Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin inzibati binasının qarşısında, 14:30-da isə Məhkəmə Hüquq Şurasının inzibati binasının qarşısında keçiriləcək. Yeganə şüarımız isə odur ki, Vüqar Tofiqoğlunun həbsi ev həbsi ilə əvəz olunsun.

Qeyd etdiyim kimi, müvafiq İcra Hakimiyyətinə aksiya ilə bağlı xəbərdarlıq olunub. Həmçinin, Daxili İşlər Nazirliyinə də müraciət etmişik ki, bizim təhlükəsizliyimiz təmin olunsun, başqa tərəflərdən müdaxilə olunmasın.

- Rəsmi qurumlar piketə icazə verməsə, etiraz etməkdə israrlı olacaqsınız?

- Hazırda rəsmi qurumların cavabını gözləyirik. Əslində, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti 5 gün müddətində cavab verməlidir. Düzür, hələ cavab verilməyib. Sabaha, birigünə çox güman ki, cavab veriləcək. İcazə verməsələr, biz yenə də qanuni yollarla digər müdafiə vasitələrinə əl atacağıq. Bunlardan biri kimi, aclıq aksiyası keçirməyi də nəzərdə tuturuq. Bunun üçün də bizə yer verilməli və orada aclıq aksiyası keçirmək üçün şərait yaradılmalıdır.

Jalə FAMILQIZI

BAŞSAĞLIĞI

Sərdar Cəlalovlu və ADP İdarə Heyətinin üzvləri Daşqın Nuriyevə qardaşı Namik bəyin vəfatından kədərləndiklərini bildirir, dərin hüznə başsağlığı verirlər.
Allah rəhmət eləsin!

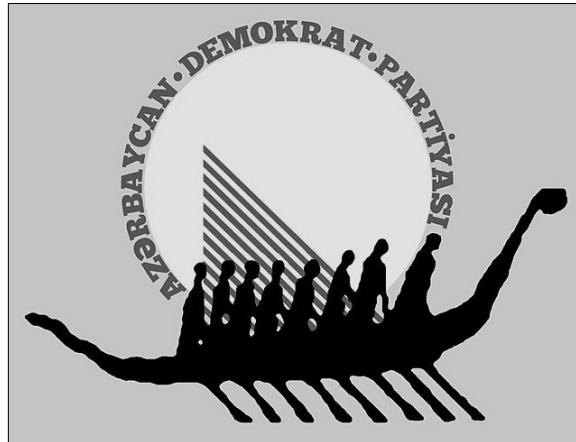
“Hurriyyet” qəzetinin kollektivi Daşqın Nuriyevə qardaşı Namik bəyin vəfatından kədərləndiklərini bildirir, dərin hüznə başsağlığı verirlər.
Allah rəhmət eləsin!

“Azərbaycan hökuməti Rusiyaya qarşı öz mövqeyini ortaya qoymalıdır”

ADP son günlər ölkədə baş verən proseslərlə bağlı bəyanat yaydı

Dünən ADP İdarə Heyətinin ölkə və beynəlxalq aləmdə baş verən ictimai-siyasi proseslərə dair növbəti toplantısı keçirilib. Partiyanın mətbuat xidmətindən “Hurriyyet”ə verilən məlumata əsasən, toplantı iştirakçıları ilk növbədə AXCP sədri Əli Kərimlinin saxlanılaraq barəsində həbs qətimkan tədbirinin seçilməsi, eyni zamanda adı çəkilən partiyanın funksioneri Məmməd İbrahimin saxlanılması faktı ətrafında müzakirələr aparıb.

Müzakirələrdə baş verənlərdən narahatçılığını ifadə edən toplantı iştirakçıları bu hadisələrin ölkədə siyasi fəaliyyətin məhdudlaşdırılmasına, siyasi məhbusların sayının artmasına xidmət etdiyini və nəticə etibarilə Azərbaycan dövlətinin beynəlxalq aləmdəki imicinə növbəti dəfə xələl gətirəcəyi qeyd olunub. İdarə Heyəti AXCP sədri Əli Kərimli barəsində qaldırılmış cinayət işinin istintaqının şəffaf aparılmasının, onun effektiv

müdafiə hüququnun müvafiq qanunvericiliyin tələblərinə uyğun qaydada təmin olunmasının vacibliyini bildirib.

Müzakirələr zamanı həmçinin qeyd edilib ki, Azərbaycanda müəyyən qüvvələrin Rusiya ilə əlaqəli şəkildə ölkədə dövlət çevrilişinə cəhd etmələri ilə bağlı yayılan məlumatlar öz təsdiqini taparsa, bu hadisənin Rusiya-Azərbaycan arasında bağlanmış bir çox müqavilələrin, o cümlədən 22 fevral 2022-ci il tarixində iki dövlət arasında “Mütləqlik qarşılıqlı fəaliyyət haqqında Bəyannamə”nin tələblərinə zidd olduğu üçün Azərbaycan hökuməti Rusiyaya qarşı öz

mövqeyini ortaya qoymalıdır.

İdarə Heyəti ölkədəki ağır sosial-iqtisadi vəziyyətin müəllifinin hakimiyyətdə olan rusiyapərəst qüvvələr olduğunu, eyni zamanda cəmiyyətdə mənfi sosial tendensiyalardan sui-istifadə edərək Azərbaycanın müstəqilliyinə və dövlətimizin əleyhinə iş aparanların da eynilə Rusiyaya xidmət etdiyini bildirib.

İdarə Heyəti son zamanlar keçmiş SSRİ-nin atributlarının Azərbaycanda təbliğ olunması faktlarını da qətiyyətlə pisləyib, hakimiyyətin qüsurlarını cəmiyyətə dövlətin və müstəqilliyin qüsurları kimi təqdim edib

məsini yolverilməz hesab edib və Azərbaycan hökumətini ölkənin müstəqilliyi və suverenliyi əleyhinə olan qüvvələrə qarşı ciddi tədbirlər görməyə çağırıb.

İdarə Heyəti bununla yanaşı, ölkədə sosial sahədə olan neqativ halların aradan qaldırılması istiqamətində ciddi islahatlar həyata keçirilməsinin və idarəçilikdə şəffaflığın təmin olunmasının vacibliyini vurğulayıb.

İdarə Heyəti ABŞ Prezidenti Donald Trampın Venesuelada Maduro rejiminin dəyişdirilməsi ilə bağlı həmin dövlətə hərbi müdaxilə edəcəyi ilə bağlı məlumatları müzakirə edib. Müzakirələrdə qeyd edilib ki, ABŞ-ın bu niyyəti Venesuelada demokratik cəmiyyət qurmaqdırsa, onda analoji münasibəti dünyanın digər diktatura və avtoritar rejimlərinə qarşı da sərgiləməlidir. Əks halda, bu hadisə dünya ictimaiyyəti tərəfindən birmənalı qarşılanmayacaq və ABŞ-ın beynəlxalq imicinə zərbə vuracaqdır.

İdarə Heyətində son-da bir sıra cari məsələlər də müzakirə olunub.

KƏNAN

Vüqar Məmmədovun apellyasiya şikayəti təmin edilmədi

Hakim Emin Əliyev baş redaktoru ev dustaqlığına buraxmaqdan imtian etdi

Dünən saat 16:00-da Bakı Apellyasiya Məhkəməsinə “Hurriyyet” qəzeti və “Hurriyyet TV”nin baş redaktoru Vüqar Məmmədovun (Tofiqoğlu) apellyasiya şikayətinə baxılıb.

Hurriyyet.az xəbər verir ki, baş redaktoru vəkil Aqil Layic Vüqar Məmmədovun səhhətində yaranmış problemə əlaqədar onun ev dustaqlığına buraxılması ilə bağlı Səbail Rayon Məhkəməsinin qərarından Bakı Apellyasiya Məhkəməsinə müraciət edib.

Vəkil Aqil Layic bildirib ki, baş redaktoru sağlqı durumunda ciddi problem var, son zamanlar səhhətinin ağırlaşması, tez-tez ürək ağrıların güclənməsi, təzyiqinin düşməsi səbəbindən onun ev şəraitin-

də müalicə alması vacibdir.

Lakin Bakı Apellyasiya Məhkəməsinə Emin Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə prosesində V.Məmmədovun vəkilinin müraciəti qəbul edilməyib və Səbail Rayon

Məhkəməsinin qərarı qüvvədə saxlanılıb.

Xatırladaq ki, oktyabrın 29-da Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin (DTX) keçirdiyi əməliyyatla saxlanılan “Hurriyyet” qəzeti və “Hurriyyet TV”nin baş redaktoru Vüqar Məmmədov (Tofiqoğlu) barəsində oktyabrın 31-də Səbail Rayon Məhkəməsi tərəfindən həbs qətimkan tədbiri seçilib. Belə ki, məhkəmə Vüqar Məmmədovun 3 ay 13 gün müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsi ilə bağlı qərar qəbul edib. Noyabrın 7-də isə Apellyasiya Məhkəməsi Səbail Rayon Məhkəməsinin qərarını qüvvədə saxlayıb. “Hurriyyet” V.Məmmədov barəsində çıxarılan qərarın sifarişli və ədalətsiz olduğunu bəyan edir.

KƏNAN

Son günlər mətbuatda və sosial şəbəkələrdə SOCAR rəhbərliyi tərəfindən işçilərə qarşı haqsızlıq edildiyi ilə bağlı informasiyalar verilir. Məsələn, 60 yaşı tamam olan əməkdaşların qanunsuz olaraq, kütləvi şəkildə işdən azad edildiyi haqda informasiyalar mövcuddur. Hansı ki, bu barədə Neftçilərin Hüquqlarının Müdafiəsi Təşkilatı İctimai Birliyinin sədri Mirvari Qəhrəmanlı da özünün "Facebook" hesabında açıqlama yayıb. Mirvari xanımın iddiasına görə, dövlət şirkətində 60 yaşına çatan əməkdaşlar işdən azad olunur ki, onların pensiya yaşınadək necə yaşayacağı SOCAR rəhbərliyində kimənsəni düşündürmür. Rəhbərliyin bu qərarını hərc-mərclik kimi təqdim edən M.Qəhrəmanlı "görəsən bu adam hansı pulla yaşayacaq" deyərək onlara sual ünvanlayır. Bu və ya digər mövzu ətrafında elə Mirvari Qəhrəmanlı ilə söhbətləşdik.

(Əvvəli ötən sayımızda)

- Mirvari xanım, sizcə, SOCAR-dakı ixtisarlar işsizliyin artmasına nə dərəcədə təsir göstərəcək?

- Ölkədə işsizlik çoxdur, amma ölkə başçısına bunun 5 faiz olduğunu deyirlər. 50-60 yaşına çatmış işçilərə psixoloji təsir edirlər. Onlara imtahan hədə-qorxusu gəlməklə stress keçirmələrinə səbəb olurlar. Bunun onların sağlamlığına ciddi təsir etdiyini bilirlərmi? Yaxud bunun məsuliyyətini dərk edirlərmi? Xeyr, etmirlər. İndi SOCAR-ın "unikal sağlamaşdırma" şüarı budur: "ya özün get, ya da imtahan!".

- Bəs, bu qanunsuzluğa etiraz edənlər olmur?

- Sizə bu haqsızlığa müqavimət göstərən adamı nə gözlədiyi haqda danışım. Ölkəmizin Əmək Məcəlləsi var. Bilirsiniz ki, Əmək Məcəlləsinin idarə və məsuliyyətdə icrasına nəzarəti Dövlət Əmək Müfəttişliyi həyata keçirir. Əmək Müfəttişliyi işçilərin bir çox səlahiyyətlərini əlindən alıb: qışda soyuğa çıxma, yayda istiyyə çıxma. İnsanları məhkəməyə yönləndirirlər. İşdən qovulan adamın məhkəmənin rüsumu üçün pulu varmı? Bu, heç kəsə maraqlı deyil. Mediasiya 60 manat, vəkil tutmaq, rüsum ödəmək 340 manat edir. Daha sonra vəkil də əlavə xərc verilməlidir. Axi, buna imkan yoxdur. Bu səbəbdən də, kimə məhkəməyə müraciət etmir. Düşünürlər ki, Prezident Aparatına, Ombudsmana, digər qurumlara müraciət etsinlər.

Prezident Aparatında "şlaqbaun" var, məktublar avtomatik Dövlət Neft Şirkətinə (SOCAR - müəl.) qayıdır. Halbuki, vətəndaşların müraciəti haqqında qanunun 7.13-cü maddəsində yazılıb ki, hansı qurumdan şikayət edirsənsə, məktubu həmin qurumun üstünə göndərmək qadağandır. Bu adam cəzalanmalıdır. Bəs bizdə

"SOCAR-da 50-60 yaşına çatmış işçilərə psixoloji təsir edirlər"

Mirvari Qəhrəmanlı: "Mikayıl müəllim ixtisar etdikləri ilə yeni açılan iş yerlərinin sayını səhv salıb"

"Vitse-prezident Ziba xanım əlində məktubu yelləndərək şikayətçiye deyir ki, ərizəni yaz, çıx get..."

"SOCAR-da kütləvi ixtisarlar gedir və bunu "yenidənqurma", "sağlamaşdırma", "optimallaşdırma" adlandırırlar"

nə edirlər? Şikayət məktubunu kimdən şikayət olunursa, elə ona göndərilir. Vitse-prezident Ziba xanım da əlində məktubu yelləndərək şikayətçiye deyir ki, ərizəni yaz, çıx get. Hazırda SOCAR-da vəziyyət belədir.

- Məhz bunlara əsasən SOCAR-da hərc-mərclik olduğunu deyirsiniz?

- Bilirsiniz, SOCAR-ın Müşahidə Şurasının rəhbəri Mikayıl Cabbarov deyir ki, günə 200 nəfərlik iş yeri açılır. Belə çıxır ki, ayda 6 min iş yeri açılır. Demək, il ərzində 70 minə yaxın iş yeri açılır və ölkədə işsizlik yoxdur. Bu, açıq-aşkar yalandır. Mikayıl Cabbarovun o qədər vəzifəsi var ki, yaqın, bəzən rəqəmləri dəqiqləşdirməkdə çətinlik çəkir. Və bu sadaladıqlarım Mikayıl Cabbarovun rəhbərlik etdiyi Müşahidə Şurasındakı hərc-mərcliyi göstərir.

Elə bilirsiniz, bu, yalnız SOCAR-dadır? Ölkənin hasilat sənayesində kütləvi ixtisarlar gedir, ancaq bunu "yenidənqurma", "sağlamaşdırma", "optimallaşdırma" adlandırırlar. Nəticədə isə xeyli sayda insanın hüquqları pozulur.

Məlumat alıram ki, əməliyyat şirkətlərində də yaşlı insanlara basqı müşahidə olunur. Bu hasilat sektorudur. BP-də hələ müşahidə olunmayıb. Hətta bildirim ki, dövlət dili haqqında qanuna da riayət et-

mirlər, bəzi ingilis sözlərindən istifadə edirlər. Onlara dövlət başçısının AMEA-dakı çıxışını xatırlatdım.

Düşünürəm ki, Dövlət Neft Şirkəti bu komandanı Mikayıl Cabbarovun əlindən almalıdır. Bu şirkət rəsmi olaraq Energetika Nazirliyinin tərkibindədir. Orada çox savadlı adamlar da var.

Mən, çox istərdim ki, ölkə başçısı müstəqil bir yoxlama aparsın. Əvvəllər şirkətin saytında hesabatlar yerləşdirilirdi. Onların nəzarətində olmayan müstəqil bir yoxlama aparılmalıdır. Ölkədə bütün hesabatların müzakirəsi getməlidir. Dəqiq bilinməlidir ki, "6-cı kallon" kimlərdir. Ölkədə insanları iqtisadi cəhətdən çökdürmə prosesi də gedə bilər.

- Bəs, bu qanunsuz ixtisarlara bağlı Həmkarlar Təşkilatının mövqeyi necə olur?

- Öncə onu aydınlaşdırmaq ki, Həmkarlar Təşkilatı var, ya yox? Qətiyyəni yoxdur. Təyinatdır. Adamlar çaşıb, hamısı məndən tələb edirlər. İşçilər Həmkarlar Təşkilatına maaşlarından 1 və ya 2 faiz ödəniş edirlər. Amma şirkət rəhbərliyi bu ixtisarların və işdən qanunsuz çıxarmaların razılığını elə həmin təşkilatdan alır. Ölkəmizdə müstəqil Həmkarlar Təşkilatı yoxdur. Hazırda ən çox diqqət yetirilməli sahə elə budur. Vətəndaşların ən çox hüquqları pozul-

duğu sahə əmək və sosial-iqtisadi sahədir. Bu sahəyə nəzarət gücləndirilməlidir. Güclü yoxlamalar aparılmalıdır. İctimai şuralar bu məsələni qaldırmalıdır. Hesab edirəm ki, bu sahəyə diqqət yetirilməyə ölkə üçün yaxşı hal gözlənilir. Artıq savadlı iqtisadçılar da bu haqda yazmağa başlayıblar. Məsələn, Natiq Cəfərli də bu məsələyə fikir bildirmişdi. Müstəqil sağlam iqtisadçıların yazdıqlarını oxuyuram. Cabbarovun çıxışları onları da narahat edib.

Bir neçə gün əvvəl qardaşımla danışdım. Dedi, qonşunun yoldaşı gəlib elə ağlayır, qorxdum ki, ölə var. Soruşdum ki, nə olub? Yalvardı ki, bacına de, kömək et-sin, bizi ixtisara salıblar. Ağlayırlar ki, acından öləcəyik. Belə haqsızlıq olar? İnsanları ağlayaraq müraciət edən görmək mənə çox ağır gəlir.

- SOCAR əməkdaşlarının pensiya yaşına çatmadan, yəni 5-7 il öncədən işdən azad olunması kütləvi xarakter daşıyır, yoxsa bununla bağlı bir neçə fakt mövcuddur?

- Nazir həqiqətən gündəlik 200 iş yeri açıldığını sübut edə bilər? Rəqəm göstərsin ki, filan rayonda bu qədər iş yeri açıb. Heç olmasa, rayonlarla bağlı statistika açıqlasın. Mikayıl müəllim maliyə qatıb. İxtisar etdikləri ilə yeni açılan iş yerlərinin sayını səhv salıb. Bu-

nun günahı Mikayıl Cabbarovda yox, öncə vəzifələrinin sayında, bir də ona verilən yazını təhlil etmədən oxumasındadır. Gülməlidir, inanmıram ki, gündəlik o qədər iş yeri açılır. Yəqin, biri yer qazıb, onu da iş yeri adlandırırlar.

Dediym kimi, hasilat sahəsində kütləvi ixtisarlar gedir və hasilat aşağı düşür. "Yuxarıda" xeyli sayda müavin, müşavir və digər kadr yerləri açılır. Ola bilər, beynində qalıb ki, kimisə harasa müşavir, müavin təyin ediblər...

- Bəli olduğu kimi, artıq bir neçə aydır Azərbaycan dövləti neftin hasilatını azaltmaq haqqında qərar qəbul edib. Sizcə, bu ixtisarlara aparılması məlum qərarla bağlı deyil? Ümumiyyətlə, bu ixtisarlar konkret hansı tarixdən qüvvəyə minəcək?

- Artıq ixtisarlar başlayıb və davam edir. Nə vaxt dayanıb ki? Dost Agentliyinin göndərdiyi bütün işçiləri çıxarıblar. Digər işçiləri də onun kimi. Müqaviləsi bitməyənləri öz ərizələri ilə işdən azad edirlər. Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətində (SOCAR) biabırçı şəkildə işsizlərin sayı artır. Bunun məsələyə dəxli var, çünki Mikayıl müəllim SOCAR-ın Müşahidə Şurasının sədridir. Yəni sayı iyirmiyə qədər olan vəzifələrindən biri budur. Mən də deyənlərin yalançısıyam...

Söhbətləşdi: Jalə FAMILQIZI

Prezident Mehdiyevin oğlu ilə bağlı sərəncam imzaladı

Teymur Mehdiyev nazir müavini
vəzifəsindən azad edildi

Teymur Mehdiyev fəvqəladə hallar nazirinin müavini vəzifəsindən azad edilib. Hurriyyet.az xəbər verir ki, bu barədə Prezident İlham Əliyev Sərəncam imzalayıb.

Qeyd edək ki, Teymur Mehdiyev Prezident Administrasiyasının sabiq rəhbəri Ramiz Mehdiyevin oğludur.

Qeyd edək ki, Teymur Ramiz oğlu Mehdiyev 25 iyun 1975-ci il tarixində Gürcüstan Sovet Sosialist Respublikasının Abxaziya MSSR-nin Suxumi şəhərində anadan olub. 1982-ci ildən 1992-ci ilə qədər Bakı şəhərində 134 № li orta məktəbdə təhsil alıb. 1992-ci ildə Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinə daxil olub və 1997-ci ildə həmin Universiteti bitirib. 1997-1999-cu illərdə Azərbaycan Respublikası Milli Təhlükəsizlik Nazirliyində çalışıb. 1999-2001-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyində işləyib. 2001-2004-cü illərdə Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyində çalışıb.

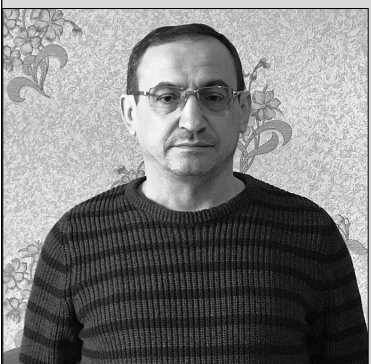
2004-2006-cı illərdə Azərbaycan Respublikası Gənclər, İdman və Turizm nazirinin müavini, 2006-2011-ci illərdə isə Azərbaycan Respublikası mədəniyyət və turizm nazirinin müavini, 2011-2014-cü illərdə isə Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidməti rəisinin birinci müavini vəzifələrində çalışıb. 2011-ci ildə ona III dərəcəli dövlət miqrasiya xidməti müşaviri ali xüsusi rütbəsi verilib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 5 may 2014-cü il tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikası fəvqəladə hallar nazirinin müavini təyin edilmiş və general-mayor ali hərbi rütbəsi verilib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 14 dekabr 2018-ci il tarixli Sərəncamı ilə 3-cü dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni ilə təltif edilib.

KƏNAN

Əli Kərimlinin müşaviri barədə həbs-qətimkan tədbiri seçildi

Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyası (AXCP) sədrinin müşaviri və partiyanın Rəyasət Heyətinin üzvü Məmməd İbrahim barəsində qətimkan tədbiri seçilməsi barədə vəsatət və təqdimata baxılıb.

"Report"-un məlumatına görə, Səbail rayon məhkəməsində hakim

Azər Tağıyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə qərar elan edilib. Qərara əsasən, M. İbrahim barəsində 2 ay 15 gün müddətə həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Qeyd edək ki, M.İbrahim Cinayət Məcəlləsinin 278.1 (Hakimiyyəti zorla ələ keçirmə və ya onu zorla saxlama, dövlətin konstitusiyası quruluşunu zorla dəyişdirmə) maddəsi ilə şübhəli şəxs qismində tanınıb.

Xatırladaq ki, M.İbrahim Prezident Administrasiyasının sabiq rəhbəri Ramiz Mehdiyevin cinayət işi üzrə istintaqa cəlb olunub.

Məhkəmə Əli Kərimli ilə bağlı qərar verdi

AXCP sədri barəsində 2 ay 15 gün müddətə həbs qətimkan tədbiri seçildi

Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının (AXCP) sədri Əli Kərimli barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilib. Hurriyyet.az xəbər verir ki, bu barədə Səbail rayon Məhkəməsində hakim Ülviyyə Şükurovanın sədrliyi ilə keçirilən prosesdə onun barəsində qətimkan tədbirin seçilməsi ilə bağlı təqdimat və vəsatətə baxılıb.

Məhkəmənin qərarı ilə Əli Kərimli barəsində 2 ay 15 gün müddətə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Qeyd edək ki, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti (DTX) tərəfindən saxlanılan AXCP sədri Əli Kərimli və partiyanın Rəyasət Heyətinin üzvü Məmməd İbrahim barəsində Cinayət Məcəlləsinin 278.1 (hakimiyyəti zorla ələ keçirməyə, dövlətin konstitusiyası quruluşunu zorla dəyişdirməyə yönələn hərəkətlər) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb.

Hər iki şəxs Ramiz Mehdiyev barəsində başlanılan cinayət işi çərçivəsində saxlanılıb.

Bu arada, "Ramiz Mehdiyev işi"ndə Əli Kərimli epizodu üzrə son ciddi detallar bəlli olub.

APA-nın xəbərinə görə, Ramiz Mehdiyevin dövlət hakimiyyətinin zorakı yolla ələ keçirilməsinə yönələn əməlləri ilə bağlı cinayət işi gedişində müxtəlif şəxslər, o cümlədən Əli Kərimli istintaqa cəlb olunub.

Hazırda cinayət işi üzrə müxtəlif şəxslərin dindirildiyi bəllidir.

Sorgulanmalardan məlum olur ki, ssenarisi Rusiyada yazılmış əsas şübhəli sövdələşmələr məhz 2012-2013-cü illərdə başlayıb.

Ramiz Mehdiyevin yaxın dostu, Azərbaycana qarşı fəaliyyəti dəfələrlə ifşa olunsun belə, müdafiə etdiyi Abbas Abbasov 2012-ci ildə Rusiyada hamının "Milyarderlər İttifaqı" kimi tanıdığı "Rusiya Azərbaycan Təşkilatları İttifaqı"nı yaradır. İBRUS şirkətinin sahibi Rüstəm İbrahimbəyov isə (İB - İbrahimbəyov, RUS-Rustam) Abbas Abbasovla birgə "Milyarderlər İttifaqı"nın Koordinasiya Şurasının üzvü olur.

Bundan dərhal sonra, Rüstəm İbrahimbəyov missiyası üzrə Əli Kərimli, Cəmil Həsəni, Gültəkin Hacıbəyli başına yığib "Milyar-

derlər İttifaqı"nın kapitalı ətrafında "Milli Şura" yaradır.

Əli Kərimli isə tənəzzül etmiş AXCP-ni (həyatının növbəti ciddi səhvini edərək) Rusiyada yaşayan Rüstəm İbrahimbəyovun yaratdığı "Milli Şura"nın alətinə çevirir.

Həmiyə məlum olan bu hadisələrin daha dərin dəlilləri isə şou-kedici telefon danışqları üzə çıxdıqdan sonra araşdırılan Ramiz Mehdiyevin evindən çıxıb.

Məsələnin bir maraqlı tərəfi də odur ki, qeyd olunan kapital sonrakı illərdə də AXCP adından Əli Kərimlinin öz evinə axıb, bir qismi iğtişaslara cəlb olunan şəxslərə təklif olunub və sair.

Xeyli vaxtdır çoxlarının diqqətini çəkirdi ki, Əli Kərimlinin fasiləsiz mitinqləri məhz Ramiz Mehdiyevin vəzifədən getməsi ilə eyni vaxtda tarixə qovuşub.

Daha əvvəl mətbuatda yayılan məlumata əsasən, DTX-nin AXCP sədri Əli Kərimlinin evində apardığı axtarış zamanı evdən "Milyarderlər İttifaqı" ilə əlaqəyə dair materiallar, Ramiz Mehdiyev tərəfindən yazılmış məktubun mediada olmayan ilkin redaktə variantı, sair sənədlər tapılıb.

DTX-nin faktlarla təsdiqlənməyən qeyri-ciddi söhbətlərə baş qoşmadığı məlumdur.

Araşdırmalar zamanı o fakt da tam təsdiqini tapıb ki, Əli Kərimli-dən geri qalmaq istəməyən Gültəkin Hacıbəyli də öz "haqqı"nı əl-

də etməyi bacarıb. Məsələn, Bakıda və Goranboyda daşınmaz əmlaklar formasında.

Ramiz Mehdiyevin kürəkəni İlham Əlisəfər oğlu Əliyevin sahibi olduğu, sonuncunun qardaşı oğlu Orxan Fikrət oğlu Əliyevin isə qanuni təmsilçisi olduğu "NLT" MMC tərəfindən inşa edilmiş Bakı şəhəri Nəsimi rayonu Dilarə Əliyeva küçəsi 251A nömrəli 15 mərtəbəli binada Gültəkin Hacıbəyliyə gizli şəkildə 2 müasir mənzil hədiyyə edilib (təmir olunmuş vəziyyətdə).

Həmin mənzillərdən biri Gültəkin Hacıbəylinin atası Yunis Hacıyevin adındadır. Söhbət həmin ünvanda yerləşən 179.4 kv.m sahəsi olan 183 nömrəli mənzildən gedir. G.Hacıbəyli sözügedən mənzili hazırda yüksək məbləğə kirayə verib. Bəs G.Hacıbəylinin aylıq vəsaitləri haralardan gələcəkmiş ki?!

Həmin binanın 13-cü mərtəbəsində G.Hacıbəyliyə xüsusi "xidmətlərinə" görə, "boz kardinal" tərəfindən bağışlanan digər mənzil isə Gültəkin Hacıbəylinin bacısı Aytən Hacıyevanın adına rəsmiləşdirilib. 178.18 kv.m sahəsi olan, 4 otaqlı mənzildə isə G.Hacıbəyli özü tək yaşayır.

Qeyd olunanlar nə Ramiz Mehdiyev və ailəsi, nə də Gültəkin Hacıbəyli və ailəsi tərəfindən təkzib olunmur.

Hazırladı: RƏŞAD

Ukraynanın Birleşmiş Krallıqdakı səfiri və Silahlı Qüvvələrin sabiq baş komandanı Valeri Zalujni müharibə və onun siyasi çaraları barədə ən kəskin qiymətləndirmələrdən birini səsləndirib.

Azpolitika.info saytı xəbər verir ki, general LIGA.net portalı üçün yazdığı geniş analitik məqalədə Ukraynanın indiyədək əsas siyasi məqsədi dəqiq müəyyən etmədən müharibə apardığını vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, bu boşluq təkcə Kiyev üçün yox, bütövlükdə Avropa üçün ciddi strateji nəticələr doğurur.

Zalujni əsas tezisini Klauzevitsin məşhur nəzəriyyəsinə söykəyir: müharibə siyasətin başqa vasitələrlə davamıdır və siyasi məqsəd dəqiq müəyyənləndirilmədən rəşional strategiya qurmaq mümkün deyil.

Generalın fikrincə, Ukrayna tammiqyaslı müharibəyə bu cür aydın siyasi məqsəd olmadan daxil olub və elə bu şəkildə də davam etdirib. Nəticədə döyüş meydanındakı qəhrəmanlıq uzunmüddətli planlaşdırılmada boşluqları - xüsusən səfərbərlik, iqtisadi idarəetmə və tərəfdaşlarla münasibətlərdə uyğunsuzluğu kompensasiya edə bilməyib.

O, müharibəni getdikcə "qlobal müharibə xüsusiyyətləri daşıyan" qarşıdurma kimi xarakterizə edir: burada məsələ itkilərin sayında deyil, konfliktin dünya iqtisadiyyatı və təhlükəsizlik sistemi üzərində yaratdığı təsirdədir.

Zalujniyə görə, artıq söhbət yalnız Ukraynanın ərazi bütövlüyündən getmir - Avropanın gələcək təhlükəsizlik arxitekturasının harada formalaşacağı müəyyənəlişir: Kiyev və Varşavada, yoxsa Moskvada.

General məqaləsinin mühüm hissəsini Rusiyanın siyasi məqsədlərinə həsr edir və bunu açıq şəkildə belə ifadə edir: "Rusiya üçün bir nömrəli hədəf Ukraynadır - onun dövlətçiliyi, müstəqilliyi və bütün potensialı".

Onun fikrincə, Moskva Donetsk və ya Luqansk kimi bölgələrə yalnız canlı qüvvə ehtiyatı kimi yanaşır. Əsas məqsəd Ukraynanı müstəqil dövlət kimi sıradan çıxarmaq və onun ərazisini "Avropaya giriş qapısı" kimi istifadə etməkdir. Bu isə o deməkdir ki, Ukraynanı zəif və parçalanmış vəziyyətdə qoyan və ya güclü təhlükəsizlik mexanizmlərindən kənarda saxlayan istənilən razılaşma müharibəni bitirməyəcək - sadəcə daha sonra, bəlkə də daha qərbdə yenidən başlayacaq.

Zalujni xatırladır ki, Rusiya

"İstənilən razılaşma müharibəni bitirməyəcək..."

"Ukraynaya "həlləddici zərbə" daxildən gələ bilər"

2022-ci ilin əvvəlində sürətli "yox etmə" strategiyasından - Kiyevə hücum planının uğursuzluğa düşər olmasından sonra uzunmüddətli tükətmə müharibəsinə keçdi. Bu tip savaşa həlləddici zərbələr ərazi qazancları deyil, rəqibin müqavimət gücünün sistemli şəkildə aşındırılmasıdır: infrastrukturun ardıcıl vurulması, ağır döyüşlər, iqtisadi təzyiq və ictimai rəyin sarsıtılmasına yönəlmis informasiya əməliyyatları.

General xəbərdarlıq edir ki, Ukrayna üçün belə müharibədə "həlləddici zərbə" məhz daxili proseslərdən gələ bilər - dövlət hərbi, iqtisadi və siyasi cəbhələri koordinasiya edə bilməse, siyasi böhrana və hətta daxili toqquşmaya sürüklənə bilər.

Bu yanaşma Avropa üçün də xoşagəlməz nəticələr doğurur. Zalujni hesab edir ki, Ukraynada "üzüağ" nəticə verəcək ucuz və sürətli sülh ssenarilərinə inanmaq illüziyadır.

O xatırladır ki, Qərbdə bərpa və seçkilərlə bağlı nikbin

proqnozlar səsləndiyi dövrdə cəbhə xətti ardıcıl olaraq Dnəprə, oradan isə Zaporıje və Xarkova doğru geri çəkilibdi. Rusiyanın siyasi məqsədlərinin yanlış anlaşılması və mü-

Bütün bu arqumentlər Avropa üçün acı nəticəyə gətirir: Ukraynaya real təhlükəsizlik təminatları olmadan əldə ediləcək atəşkəs və ya "dondurulmuş" münəqişə yalnız müvəqqəti nəfəs alma imkanı verəcək, lakin qarşıdurmanı həll etməyəcək. Sanksiyalara dözüb yenidən silahlanan və işğal altındakı əraziləri möhkəmləndirən Rusiya bundan sonra Moldova, Qərbi Balkanlar və hətta NATO-nun şərq cinahına təzyiq göstərmək üçün daha əlverişli mövqedə olacaq.

haribənin sırf ərazi mübahisəsi kimi dəyərləndirilməsi Moskvanın öz mövqeyini gücləndirməsinə imkan verib.

Onun sözlərinə görə, Rusiya iqtisadiyyatını müharibəyə uyğunlaşdırıb, müdafiə istehsalını genişləndirib, qanunvericiliyi sərtləşdirib, təbliğat maşınını daha aqressiv hala gətirib. Halbuki AI ölkələri hələ də mərhələli yardım paketlərini

müzakirə edir və sursat, hava hücumundan müdafiə istehsalının genişləndirilməsi ilə bağlı çətinlik çəkir. Əgər müharibə artıq sənaye ölçüsündə tükətmə mərhələsinə keçibse, həlləddici faktor Ukrayna və onun tərəfdaşlarının iqtisadi-texnoloji potensialı ilə Rusiya və müttəfiqlərinin imkanları arasındakı rəqabət olacaq.

Zalujni təhlükəsizlik təminatları barədə də konkret danışır. Onun fikrincə, Ukrayna üçün yalnız üç real uzunmüddətli təminat mövcuddur:

- NATO-ya üzvlük;
- Ukrayna ərazisində nüvə silahlarının yerləşdirilməsi;
- Rusiyanı çəkəndirə biləcək böyük xarici hərbi kontingentin daimi dislokasiyası.

General bildirir ki, hazırda bu variantların heç biri reallıqda gündəmdə deyil. Bununla belə, onun fikrincə, "sülh - hətta növbəti müharibə ehtimalı şəraitində belə - siyasi dəyişikliklər, dərin islahatlar, tam bərpa və iqtisadi inkişaf üçün imkan yaradır".

Bütün bu arqumentlər Avropa üçün acı nəticəyə gətirir:

yiç göstərmək üçün daha əlverişli mövqedə olacaq.

Zalujni nəticəni belə formalaşdırır: "Qələbə - Rus imperiyasının çökməsidir; məğlubiyyət - Ukraynanın dağılara tam işğalıdır. Qalan hər şey sadəcə müharibənin davamıdır".

Bu sözlər Avropa üçün birbaşa siyasi resept olmasa da, Ukrayna hərbi elitasının münəqişənin mahiyyətini necə gördüyünü dəqiq şəkildə ortaya qoyur. Bu kontekstdə Avropada "müharibədən yorulma" və ya "təhlükəsizlik-rifah" dilemması barədə debatlar münəqişənin strateji mahiyyətindən uzaq görünür.

Generalın analizi AI hökumətlərinin seçim imkanlarını ciddi şəkildə məhdudlaşdırır. Əgər Rusiyanın məqsədi Ukrayna dövlətçiliyini məhv etməkdirsə və Moskva uzunmüddətli tükətmə müharibəsinə tam uyğunlaşıbsa, konfliktin "az xərc hesabına idarə olunması" strategiyası nəticə verməyəcək. Avropanın qarşısında iki real seçim qalır: ya Ukraynanın siyasi çökməsinin qarşısını alacaq və Rusiyanın hərbi gücünü məhdudlaşdıracaq səviyyədə dəstək vermək, ya da daha sonra daha geniş və daha bahalı müharibə ehtimalı ilə barışmaq.

Zalujni müharibəni cəsarət və resurs sınağından daha çox, siyasi aydınlıq testi kimi qiymətləndirir. Onun Kiyevə mesajı aydındır: Ukrayna hərbi, iqtisadi və ictimai səyləri birləşdirən dəqiq siyasi məqsəd müəyyən etməlidir.

Avropaya ünvanlanmış əsas mesaj isə budur: Rusiyanın aqressiyasına qarşı vahid və aydın siyasi məqsəd formalaşdırılmayınca və bu məqsədi təmin edəcək resurslar ayrılmayınca, Moskva Avropanın təhlükəsizlik arxitekturasını faktiki olaraq öz təsir dairəsində formalaşdırmağa davam edəcək.

Rasim ƏLİYEV

“Narkomanlara pulsuz şpritslər paylanılmalıdır”

Həsərət Rüstəmov: “Narkotikin qarşısı alınmalıdır ki, ölkənin büdcəsi daha böyük xərclərə düşməsin”

“Yaxşı olar ki, narkomaniya harada çox yayılıbsa, orada bir neçə mərkəz yaradılsın, narkomanlar gəlib oradan pulsuz şprits götürə bilsinlər”

Ölkəmizdə narkomaniyanın özü ilə bərabər gətirdiyi İİV/QİÇS və hepatit kimi yoxlu xəstəliklərin çoxalması səhiyyə sisteminin yükünü artırır. Belə ki, rəsmi statistika görə, insanın immun çatışmazlığı virusunun (İİV) törətdiyi xəstəliklə müalicə-profilaktika müəssisələrində qeydiyyatda olan pasiyentlərin sayı 2005-ci ildə 870 nəfər olubsa, 2024-cü ildə bu say 11,844 nəfərə çatıb. Onlardan qazanılmış immun çatışmazlığı sindromu (QİÇS) olan xəstələrin sayı 2005-ci ildə 166 nəfər olubsa, 2024-cü ildə 2964-ə yüksəlib.

Eləcə də insanın immun çatışmazlığı virusunun (İİV) törətdiyi xəstəliklə ilk dəfə qeydə alınmış xəstələrin sayı 2000-ci ildə cəmi 63 nəfər idisə, 2024-cü ildə 1152 nəfər olub. Qazanılmamış immun çatışmazlığı sindromlu (QİÇS) xəstələrin sayı isə 2000-ci ildə 4 nəfər olub, 2024-cü ildə 120-yə çatıb.

Bu və digər mövzularla bağlı tanınmış həkim Həsərət Rüstəmovla söhbətledik.

- Həsərət bəy, Narkomaniya və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının məlumatına görə, 2025-ci ilin oktyabrına insanın immun çatışmazlığı Virusuna yoluxmuş Azərbaycan vətəndaşları arasında 50 (4,7%) nəfəri inyeksion narkotik istifadəçiləri olmuşdur. Avropa bu problemin qarşısını almaq üçün narkotik istifadəçilərinə xüsusi tibbi kabinetlər ayırır, onları steril şpritslərlə təmin edir. Sizcə, biz nə etməliyik, narkotik istifadəçilərinin arasında İİV/QİÇS və hepatit kimi xəstəliklərin yayılmasının qarşısını necə almalıyıq? Problemdən çıxış yolunu nədə görürsünüz?

- Təbii ki, biz bu sahədə yeni bir kəşf edə bilmərik, dünya təcrübəsindən yararlanmalıyıq. Xüsusilə də iqtisadiyyatı, səhiyyəsi, ictimai-sosial münasibətləri bizdən irəlidə olan ölkələrin təcrübəsindən. Onlar da Avropa ölkələridir. Məntiqə də bu məsələ belədir. Nəyə görə inyeksion narkomanlar arasında qanla keçən, transmissiv xəstəliklər yayılır? Ona görə ki, onlar eyni şpritsdən istifadə edirlər. Şpritsə əlavə pul verməmək üçün bir qrup - 4-5 nəfər narkoman bir yerdədirsə,

eyni şpritsdən təkrar-təkrar istifadə edirlər və onların birində olan İİV, hepatitlər digərlərinə keçir. Çünki bu xəstəliklər qan ləxması vasitəsilə yayılır.

Narkomaniya elə belədir ki, onun müalicəsi çox sadə deyil, müəkkəb prosedurlar, dövlətdən çox böyük əlavə vəsaitlər, səhiyyə sistemindən çox böyük səy və cəmiyyətdən böyük cəhdlər tələb edir. Amma, heç olmasa, onların arasında infeksiyon xəstəliklərin yayılmasının qarşısını almaq üçün Avropa təcrübəsini istifadə edərək, pulsuz şpritslər vermək olar. Onsuz da, Azərbaycanda narkomaniyadan əziyyət çəkən insanlara, səhv etməməyə, Klinik Tibbi Mərkəzdə ağızdan qəbu olunan narkotik tərkibli dərmanlar verirlər ki, onlar heç olmasa asılılıqdan əziyyət çəkməsinlər, gedib cinayət törətməsinlər və s. Yaxşı olar ki,

narkomaniya harada çox yayılıbsa, orada bir neçə mərkəz də yaradılsın, narkomanlar gəlib oradan pulsuz şprits götürə bilsinlər.

- Bilirsiniz ki, hazırda ölkəmizdə narkotik istifadəçilərinin müalicəsi üçün “Metadon”la Əvəzedici Müalicə Proqramı tətbiq olunur. Xarici ölkələrdə “Buprenorfin”-lə və “Nalokson”la müalicəyə üstünlük verilir. Necə düşünürsünüz, bizdə “Metadon” proqramına alternativ hansı müalicə metodologiyası tətbiq oluna bilər?

- Mən bu sahədə mütəxəssis deyiləm, amma onu bilərəm ki, “Nalokson” narkotiklərə əks təsir göstərən bir maddədir, narkotikin antidotudur, rəsmi tibbdə istifadə olunur. Və o narkomanların tələb olunan dozasını əvəz etmir. Amma “Metadon” və ya buna oxşar

hər hansı bir ağızdan qəbul olunan narkotiklər müəyyən müddət narkotikdən əziyyət çəkən şəxsin ağrılarına heç olmasa sakitləşdirə bilir. Məntiq isə bundan ibarətdir ki, müalicədə tətbiq olunan preparat elə bir maddə olmalıdır ki, davamlı asılılığı artırmıyaraq qədər yaranmış asılılığı korreksiya etsin ki, istifadəçi əlavə dərman axtarmağa məcbur olmasın. Çünki narkotik asılılığından əziyyət çəkən insanlarda çox güclü ağrılar olur.

Təbii ki, sonradan bu adamar müalicəyə cəlb olunmalıdır. Müalicə də bir narkotikin əvəzedicisinin verilməsiylə təminlənmir, orada psixoloji reabilitasiya var. Başqa orqanların müayinəsi, ona uyğun müalicə tədbirləri var. Müalicə alan istifadəçilər daha geniş müalicə tədbirlərinə cəlb olunmalıdırlar ki, xilas ola bilsinlər.

Azərbaycanda dövlət narkoloji dispanseri var, dövlət də ona pul ayırır.

- Sizcə, müalicəyə cəlb olunan narkomanlara “Metadon”la yanaşı, psixoloji müalicə aparmaqla və çətinədən hazırlanan qida məhsulları verməklə, daha effektiv nəticələrə nail olmaq olar?

- Çətinənin tərkibində də yüngül həddə narkotik maddə var. Qida kimi verəndə ağrıları azaldır. Onlar hamısı opioidlərdir. Düzü, bu mənim birbaşa sahəm olmadığı üçün hansı əvəzedicinin verilməsi barədə təklif verə bilməyəcəyəm. Amma onu bilərəm ki, insanları narkomaniyadan sağaltmaq üçün əvəzedici vermək kifayət deyil. Bu barədə şəxsən təsadüf etdiyim hadisələr də var. Narkotik istifadəçiləri bir müddət dövlət proqramlarına qoşulurlar və əllərinə girəyə düşən kimi öz narkotiklərinə qayıtmağa başlayırlar. Yəni əvəzedici terapiya onlara lazım olan dozanı verə bilmir. Ona görə də əvəzedici terapiya müvəqqəti bir haldır. Onları cəmiyyətə qaytarmaq üçün əsas lazım olan iş bu şəxslərin tam müalicəsinə nail olmaqdır. Bunun üçün də xüsusi proqramlar lazımdır ki, bunları bir-bir tapıb müalicəyə cəlb edib, aylarla müalicə edəsin.

Burada da təkə narkotik asılılığından müalicə olunmurlar, çünki onlar çoxlu xəstəliklər tapırlar, infeksiyon xəstəlikləri, qaraciyər çatışmazlığı, ayaqları sıradan çıxır, dişləri tökülür və s. Ona görə, bu şəxsləri təkə narkotik asılılığından yox, istifadə dövründə tapdıqları bütün xəstəliklərdən müalicə etmək lazımdır. Bu isə xüsusi yanaşma tələb edir. Bu məqsədlə çoxprofilli xəstəxana, hər profildən olan mütəxəssislər, laboratoriyalar və s. olmalıdır. Bu isə dövlətə çox baha başa gələn prosesdir.

İkinci bir məsələ də, dövlət narkotikin qarşısının alınmasına səy göstərməlidir ki, gələcəkdə ölkənin büdcəsi daha böyük xərclərə düşməsin.

Söhbətlaşdı: Üliyeva ŞÜKUROVA

yacaq. Mövcud durum təbii ki, kırıktır. Əgər Ukrayna təkbaşına qalarsa, Amerika Birləşmiş Ştatları Administrasiyası Ukraynaya ciddi təzyiqlər edir, Ukraynanı kapitulyasiya aktına məcbur edə, Volodimir Zelenskini istefaya göndərə bilər. Amma burada Avropa ölkələri də həlledici faktordur, Böyük Britaniya, Almaniya, Fransa, həmçinin Polşa-bunlar Ukraynanın kapitulyasiya aktını imzalamasında maraqlı deyil və prosesdə Amerika Birləşmiş Ştatlarına təzyiq edirlər. Mən bu səfərdən də müsbət nəşə gözləmirəm. Çünki Rusiya öz mövqeyindən geri çəkilmir. Maksimum şərtlərdə qalır, prinsiplilik ortaya qoyub”.

M.Əsədullazadə qeyd edib ki, Amerika Birləşmiş Ştatları Rusiyanın mövqeyi qarşısında güzəştə

Uitkoffun Moskva səfərindən nə gözlənilir?

Cenevrə görüşündən sonra, Amerikanın Florida ştatının Mayami şəhərində Ukrayna və Amerika Birləşmiş Ştatlarının nümayəndə heyəti arasında görüş keçirilməsi Rusiya-Ukrayna qarşılıqlı diplomatik həllinə yönəldilmiş addım olsa da, hələ ki, bu istiqamətdə belə görüşlərin keçirilməsi birmənalıdır. Çünki hər iki dövlətin qəbul etmədiyi şərtlər var və biri-birinə güzəştə getmək istəmir. Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenskinin dünənki (sərağün - red.) Ukrayna və ABŞ nümayəndə heyətlərinin görüşünün yekunları ilə bağlı fikirləri də bunu deməyə əsas verir. Belə ki, Zelenskinin sözlərinə görə, hələ üzərində işləniləsi çətin məsələlər var.

Maraqlıdır ki, ABŞ Prezidenti Donald Trampın xüsusi nümayəndəsi Stiven Uitkoffun Moskvaya səfərindən müsbət nəticə gözləməyə dəyərmi?

Mövzu ilə bağlı fikirlərini bölüşən “Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu “Hürriyyət”ə deyib ki, Donald Trampın ilkin planı Ukraynanın maraqlarına zidd idi: “Bu, faktiki Ukraynanın kapitulyasiyası demək idi. Ona görə, Ukrayna düzəlişlər etməyə çalışdı. Avropa İttifaqı da həmin plana düzəlişlər etdi və indi Amerika ilə Ukrayna arasında təmaslar davam edir. Düzəlişlərdən sonra, planda bir qədər Ukraynanın maraqlarının nəzərə alındığı haqqında müəyyən mülahizələr var. İndi Zelenski özü də Vaşinqtona getməlidir. Bu məsələləri razılaşdırmaqlıdır ki, dəyişikliklərdən sonra plan Ukraynanın təhlükəsizlik maraqlarına zidd olmasın. Sonrakı mərhələdə isə artıq Moskva ilə bu məsələlər razılaşdırılmalıdır. Onsuz da Moskva ilə Vaşinqton arasında təmaslar indi də gedir. Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində ikitərəfli, üçtərəfli təmaslar da gerçəkləşir”.

E.Şahinoğlunun fikrincə, Moskvanın dəyişilmiş planı qəbul edəcəyi ehtimalı çox da yüksək deyil: “Çünki Putin yenə də bəyan edir ki, işğal etdiyimi etmişəm, etmədiyimi

də Rusiyaya təhvil verməlidirlər. Buna Ukrayna heç zaman getməz”.

“Ukraynanın özündə çox gərgin proseslər baş verir, korrupsiya qalmaqları artıb. Prezident Administrasiyasının rəhbəri Yermak istefa vermək məcburiyyətində qalıb. Zelenskini mövqeyini bu hadisələr də zəiflədir. Ola bilsin ki, Ukrayna-da Zelenskini istefa tələbləri artsın.

Elxan Şahinoğlu:
“Moskvanın dəyişilmiş planı qəbul edəcəyi ehtimalı çox da yüksək deyil”

Amma belə vəziyyətdə Zelenski istefaya getsə belə, müharibə vəziyyətində Ukraynada prezident seçkisi keçirilməsinin özünün də çətinlikləri var. Aydın ki, müharibə bitərsə, Zelenski özü də elan edib ki, artıq prezidentliyə namizədliyini irəli sürməyəcək”,-deyə politoloq əlavə edib.

E.Şahinoğlunun fikrincə, indiki vəziyyətdə Zelenskinin hakimiyyətdən getməsi Ukraynanın vəziyyətini daha da ağırlaşdırmaqlıdır. “O, yəqin ki, Vaşinqtonla danışıqları davam etdirəcək ki, heç olmasa Rusiya ilə atəşkəsə nail olunsun”.

Milli Cəbhə Partiyasının sədrinin müavini, politoloq Məhəmməd Əsədullazadə isə nəzərə çatdırıb ki, Moskvada keçiriləcək görüş Cenevrədə keçirilən danışıqların davamıdır: “Danışıqlarda pozitiv bir dinamika var. Görünür, yenidən dəyişdirilmiş planı Uitkoff Rusiyaya aparır, amma düşünürəm ki, Rusiya tərəfi bir o qədər də razı qalma-

gedir: “Təbii ki, bu, həm Ukrayna, həm də Avropa İttifaqı üçün qəbul olunmazdır. Amma göründüyü kimi, Amerika Birləşmiş Ştatları da artıq Ukraynanın suverenliyi, təhlükəsizliklə bağlı qayğılarını qəbul edir, xüsusilə dövlət katibi Mark Rubio bu məsələdə Ukraynanı dəstəkləyir, amma Uitkoff sanki Rusiyanın vəkildir, Rusiyanın lobbiciliyi-

Məhəmməd Əsədullazadə:
“Uitkoffun Rusiyaya səfərindən müsbət nəticə gözləmirəm”

ni idarə edir. Ona görə də Uitkoffun Rusiyaya səfərindən müsbət nəticə gözləmirəm. Çünki Uşakovla onun səs yazısı yayılıb və bu səs yazısında onun məhz Moskvanın lobbisi olduğu da aydın görünür”.

“Volodimir Zelenskiyə gəldikdə isə, təbii ki, Yermakın istefası ABŞ-ın təzyiqi idi. Zelenskiyə təzyiqin bir mexanizmi idi. Antikorrupsiya Bürosu konkret olaraq ABŞ-ın əlində Zelenski hökumətinə qarşı bir təzyiq alətidir. Göründüyü kimi, Rusiyanın da burada təsiri var, amma Zelenski diplomatik çeviklik göstərir və monolitliyi qoruyur. Burada təbii ki, Avropa dövlətlərinin Zelenski hakimiyyətinə ciddi dəstəyini istisna etməyə bilərik. Amma Volodimir Zelenskinin istefaya getməsi və yaxud ona sui-qəsd edilməsi də düşünürəm ki, istisna deyil. Çünki ABŞ tərəfindən ciddi təzyiq olunduğunu görürük”,-deyə politoloq əlavə edib.

CAVİD

Mayamidə uğursuz danışıqlar...

Ukrayna və ABŞ hansı məsələlərdə razılaşa bilməyiblər?

ABŞ və Ukrayna nümayəndə heyətləri arasında Mayamidə keçirilən və Rusiyanın başladığı işğalçılıq müharibəsinə son qoyulmasına dair “Trump adına sülh planı”nın müzakirəsi həm uğurlu, həm də uğursuz hesab edilə bilər. Hətta bu görüşə aid fotolardan da görünür ki, Ukrayna nümayəndə heyəti heç də hadisələrin gedişindən razı deyil və sanki küncə sıxışdırılmış durumdadır...

Buna baxmayaraq, görüşdə iştirak edən və danışıqlar barədə açıqlama verən ABŞ Dövlət katibi Marko Rubio bu danışıqları məhsuldar adlandırır və qeyd edib ki, ABŞ Ukraynanın daimi təhlükəsizliyinə nail olmasına kömək etmək istəyir. İstəyir ki, Ukrayna bir daha işğalla üzləşməsin...

Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski də ABŞ nümayəndələri ilə dialoqun konstruktiv olmasını vacib hesab etdiyini qeyd edib.

ABŞ Prezidenti Donald Tramp isə sülh müqaviləsinin imzalanı bələyəcəyinə ümid etdiyini bildirib. O, həmçinin Ukraynadakı müharibəyə son qoymaq üçün Rusiyaya heç bir son tarix qoymadığını qeyd edib və eyni zamanda, müharibənin tezliklə bitəcəyinə ümid etdiyini söyləyib.

Tramp həmçinin əlavə edib ki, Ukraynadakı korrupsiya qalmaqalı sülh və danışıqlar prosesinə yaxşı təsir göstərmir. Bir çox ekspertlərə görə, Trampın bu açıqlaması Ukraynadakı məlum korrupsiya qalmaqalının ABŞ-nin Prezident Zelenskiyə qarşı təzyiq vasitəsi kimi istifadəsinə dair iddiaları bir növ təsdiqləmiş olur...

Bu arada “The Wall Street Journal” qəzetinin məlumatına görə, Amerika və Ukrayna rəsmiləri arasında Rusiya ilə müharibəyə son qoymaq üçün keçirilən Mayami danışıqları məhsuldar olsa da, bəzi vacib məsələlər həll olunmamış qalıb.

Qəzetə danışan adı çəkilməyən ABŞ rəsmisinin sözlərinə görə, danışıqlarda Ukraynada yeni seçkilərin mümkün vaxtı və Rusiya ilə Ukrayna arasında ərazi mübadiləsi perspektivi də müzakirə olunub. Məqalədə qeyd olunur ki, “Digər vacib məsələlər, o cümlədən Ukrayna üçün ABŞ və Qərbin təhlükəsizlik zəmanətlərinin təbii və Rusiyanın işğal edilmiş ərazilərin beynəlxalq səviyyədə tanınması tələbinə münasibətə dair məsələ həll olunmayıb”.

ABŞ rəsmisinin sözlərinə görə, Trampın xüsusi elçisi Stiv Uitkoff və kürəkəni Cared Kuşner danışıqları davam etdirmək üçün bazar ertəsi günü Rusiyaya uçaçaqlar. Tramp özü də Uitkoffun bu günlərdə Putinlə görüşəcəyini təsdiqləyib.

Eyni zamanda, Putinin hər iki tərəfin sülh şərtləri ilə razılaşmasına imkan verəcək güzəştlərə getməyə hazır olub-olmadığı məlum deyil. Ötən həftə keçirilən mətbuat konfransında Rusiya başçısı müharibəyə son qoymaq üçün “ciddi” danışıqlara hazır olduğunu bildirib, lakin Ukraynanın öz qoşunlarını öz bölgələrindən, o cümlədən Rusiyanın nəzarəti altında olmayan bölgələrdən çıxarması tələbini təkrarlayıb.

Beləliklə, sülh müqaviləsi çərçivəsində ərazi mübadiləsi ilə bağlı müzakirələr olduqca mürəkkəbdir. Rusiya və Ukrayna qarşılıqlı razılığa gəlsələr belə, sonradan ərazi dəyişikliklərinin qanuniliyini həll etməli olacaqlar, çünki hər iki ölkənin konstitusiyaları qanunvericilik düzəlişləri olmadan ərazinin verilməsini qadağan edir.

“The Wall Street Journal” bu barədə yazır: “Lakin Putinin tam nəzarət etdiyi Rusiyadan fərqli olaraq, Ukrayna tərəfindəki diplomatik və hüquqi maneələr xeyli mürəkkəbdir. Ukraynanın sərhədlərində hər hansı bir dəyişiklik milli referendum tələb edəcək”.

Qeyd olunur ki, Ukrayna qanunvericiliyi müharibə dövründə prezident və parlament seçkilərini dondurur. Digər yandan, praktiki olaraq yeni seçkilərin perspektivi müharibə şəraitində olduqca qeyri-müəyyən və təhlükəlidir. Bu kütləvi tədbir bir yandan təhlükəsizlik baxımından mümkünsüzdür, digər yandan Rusiyanın bu seçkilərə müxtəlif tərribat və informasiya əməliyyatları ilə ciddi müdaxiləsi təhlükəsi var.

C. MƏMMƏDLİ

“Rusiyapərəst qüvvəyə çevrilmə

Natiq Cəfərli: “Artıq Azərbaycan generalları Rusiyada təhsil almış generallar deyil...”

Rusiya-Ukrayna arasında artıq 4 ildir davam edən müharibə diplomatik cəbhədə gərgin vəziyyət alıb. Məlum olduğu kimi, bir neçə gün öncə Ukrayna, ABŞ və Avropa nümayəndə heyətləri Cenevrədə görüşdülər. Ötən gün isə Mayamidə Ukrayna və ABŞ nümayəndə heyətləri bir araya gəldilər. Dekabrın 2-də isə ABŞ prezidenti Donald Trampın xüsusi nümayəndəsi Stiven Uitkoffun Moskvaya səfər edəcəyi açıqlanıb.

Maraqlıdır ki, Azərbaycandakı siyasi çevrələrdə Ukrayna ilə bağlı mövcud durum necə dəyərləndirilir və Uitkoffun Moskvaya səfəri nə vəd edir? Bu və ya digər mövzu ilə bağlı REAL Partiyasının sədri, iqtisadçı Natiq Cəfərlinin “Hurriyyət”ə müsahibəsini oxucularımıza təqdim edirik.

- Natiq bəy, son günlər Ukrayna ətrafında baş verən siyasi proseslərlə bağlı nə deyə bilərsiniz? Sizcə, müzakirələr müsbət sonluqla yekunlaşacaqmı?

- Əslində, məsələ göründüyündən daha bəsitdir. Bəzi dünya mediası bunu daha çox qəlizləşdirir, amma mənəcə, göründüyündən daha bəsitdir və Trampın həttə seçkidən öncə elan etdiyi strategiyaya uyğundur. Tramp seçkidən öncə də ikili təzyiq siyasəti yürüdəcəyini söyləmişdi. İndi təzyiqin hər iki “ayağı” işləyir. Yəni Rusiyaya, “Lukoil”a, “Rosneft”ə qarşı sanksiyaları sərtləşdirir. İndi rus neftinin endirilmə, çox çətinliklə dünya bazarına çıxmaq imkanı var. Bu da Rusiya üçün həddindən artıq ciddi bir problem yaradır. Neft alışımda yaxın tərəfdaşlarından biri olan Hindistan belə, yavaş-yavaş Rusiya neftindən imtina etməyi düşünür və həddindən artıq böyük endirimlər tələb edir,

həttə keçən həftə rus nefti 36-38 dollara satılırdı. Yəni bu təzyiqin birinci “ayağı”dır.

İkinci “ayağı” da - Zelenski, Ukrayna təəssüf ki, daha zəif durumdadır. Həm korrupsiya skandalı var. Bu, ciddi şəkildə Zelenskini və komandasını sil-kəleyir. Bunun amerikanların birbaşa iştirakı ilə həyata keçirildiyini düşünürəm, həm də silahda, pulda, vəsaitdə, dəstəkdə Qərbdən tam asılı olan bir Ukrayna var. Əgər razılaşma olmasa, dəstəyin azalacağı ilə bağlı da xəbərdarlıqlar olub. Mayamidəki görüşdə Trampın təkliflərinin son versiyası razılaşdırılıb, ən azından Ukrayna tərəfindən iradlar nəzərə alınıb. İndi işçi qaydada bu sənəd Uitkoff tərəfindən Moskvaya aparılır ki, orada da işçi qaydada Rusiyanın təklifləri və iradları, hansını qəbul edib, hansını qəbul etməməsi o danışıqların əsas leytmotivi olacaq. Yəni bu işçi qrupların işi ilin sonuna qədər çox gərgin iş qrafikində davam edəcək. Mə-

nə elə gəlir ki, ilkin razılaşma Milad atəşkəsi, Yeni il atəşkəsi ola bilər. Çox güman ki, Milad, Yeni il bayramı münasibətilə ilkin razılaşma müvəqqəti atəşkəs olacaq. Bu, bir həftə, on

“Cənubi Qafqazda cəmiyyətlər artıq dəyişib. Yəni rusiyapərəst qüvvələrin nə Azərbaycanda, nə Ermənistanda, nə Gürcüstanda açıq şəkildə xalqdan dəstək görməsi, hansısa bir formada ciddi siyasi oyunçuya çevrilməsi mümkün deyil. Bunu Rusiya da anlayır. Yəni 3-5 nəfərlə ölkədəki siyasi vəziyyətə, hansısa iqtisadi proseslərə təsir etməyi absurddur, mümkün deyil”

gün, iki həftə də ola bilər. Məsələn, dekabrın 25-dən yanvarın 7-nə qədər ola bilər. Pravoslav Milad bayramı yanvarın 7-nə düşür. 25-də isə katoliklərin və protestantların Milad bayramıdır. Yəni 25 dekabr - 7 yanvar arası müəyyən bir atəşkəs oluna bilər. Amma bu, qalıcı bir atəşkəsə və sülhə

“Rusiyanın Orta Asiya və Cənubi Qafqaz siyasətində mövqeyinin zəifləməsi obyektiv reallıqdır və bunu da Rusiya anlayır. Yəni bu, o demək deyil ki, Rusiya Ukraynada müəyyən üstünlük qazanan kimi gücünü dərhal Cənubi Qafqaza və yaxud Orta Asiya respublikalarına çevirəcək. Bu, o qədər də inandırıcı gəlmir. Çünki Rusiya hələ uzun müddət öz yaralarını sağaltmalıdır”

çevriləcəkmi? Burada hələ ciddi suallar var.

- Həm hərbi, həm də diplomatik cəbhədəki qarşıdurmada Ukrayna uğursuzluğa düşür olarsa, bu, Rusiyanın Cənubi Qafqazla, xüsusilə dövlətimiz Azərbaycanla bağlı planlarına necə təsir edəcək?

- Təbii ki, Ukrayna indi Rusiyanın bütün resurslarını, ehtiyatlarını, diqqətini özünə cəlb edib və Rusiyanın Orta Asiyada və Cənubi Qafqazda mövqeləri zəifləyib. Amma bu, həm

na çevirəcək. Bu, o qədər də inandırıcı gəlmir. Çünki Rusiya hələ uzun müddət öz yaralarını sağaltmalıdır. Bu, birinci məsələdir.

İkinci məsələ isə Ukraynada müvəqqəti sülh ola bilər. Ukrayna ilə Rusiya arasında güllük-gülüstanlıq olacağı, bütün münasibətlərin düzələcəyi mümkün deyil. Ona görə də Moskva Rusiya-Ukrayna cəbhəsində uzun müddət çoxlu sayda qoşun saxlamağa məcbur qalacaq. Yəni oradan qoşunlarını çəkə bilməz, çəkməyi kimi atəşkəsin pozulması baş verə bilər ki, Ukrayna da atəşkəsin pozulmasında Rusiyanı günahlandıraraq, itirdiyi əraziləri geri qaytarmağa çalışa bilər.

Xatırlayırınsınızsa, Trampın 28 bənddən ibarət ilk planında bu barədə bir bənd var idi ki, tərəflərdən biri razılaşmanı pozarsa, digər tərəfin buna hərbi cavab vermək haqqı doğur. Yəni bu məsələ də var. Bəli, Cənubi Qafqazda, Orta Asiyada müəyyən təhlükələr ola, problemlər yarana bilər. Amma Rusiyanın əlini-qolunu sallayaraq, Ukrayna cəbhəsində bütün problemlərini həll etdiyini düşünüb, tam gücü ilə, öz “ayı siyasəti” ilə Cənubi Qafqaza və yaxud da Orta Asiyaya hansısa bir formada təzq-

də bir obyektiv prosesdir. Rusiyanın Orta Asiya və Cənubi Qafqaz siyasətində mövqeyinin zəifləməsi obyektiv reallıqdır və bunu da Rusiya anlayır. Yəni bu, o demək deyil ki, Rusiya Ukraynada müəyyən üstünlük qazanan kimi gücünü dərhal Cənubi Qafqaza və yaxud Orta Asiya respublikaları

vələrin ciddi siyasi si mümkün deyil”

“Hansısa partiyanın Ramiz Mehdiyevlə əməkdaşlığını çox güclü faktlarla sübut etmək lazımdır...”

yıqları artıracağına inanmıram. Çünki Rusiyanın resursları buna yetərli deyil.

- Məlum olduğu kimi, bir neçə gün öncə SSRİ bayrağı ilə Bakı şəhərində yürüşə çıxan bir qrup şəxs saxlanıldı və barələrində cinayət işi açıldı. Bəzi siyasətçilər, siyasi şərhçilər bu hadisənin Rusiyanın təxribatı olduğunu dedilər. Bu halda, Rusiyanın Cənubi Qafqazda, xüsusən Azərbaycanda proseslərə, hadisələrə müdaxilə etməyəcəyini demək olarmı?

- Bu kiçik bir insidentin ola bilər ki, “ayaq”ları var. Hansısa formada Kremlin müxtəlif dairələrinin təsiri ola bilər. Mən bunu istisna etmirəm. Yəqin ki, istintaq bunu araşdıracaq. Amma bilirsiniz, Cənubi Qafqazda cəmiyyətlər artıq dəyişib. Yeni rusiyapərəst qüvvələrin nə Azərbaycanda, nə Ermənistanda, nə Gürcüstanda açıq şəkildə xalqdan dəstək görməsi, hansısa bir formada ciddi siyasi oyunçuya çevrilməsi mümkün deyil. Ona görə, bunu Rusiya da anlayır. Yeni 3-5 nəfərlə ölkədəki siyasi vəziyyətə, hansısa iqtisadi proseslərə təsir etməyi absurdur, mümkün deyil. Yeni bu, çoxdan baş verib, Azərbaycanda ictimai rəyi Rusiya 90-cı illərdən itirib, 20 Yanvar hadisəsindən, Xocalı faciəsindən, Qarabağın işğal edilməsindən itirib. Ermənistanda isə son Azərbaycanın qələbəsi ilə bitən müharibədən sonra ictimai rəyi tam itirib. İndi Paşinyanı bəyənənlər, onun rəqibləri ruspərəst olduqlarına görə, pislə çox pis arasında seçim etsələr, yenə Paşinyanı

seçirlər. Eçmişdəndəki son seçkilər bunu sübut etdi. Gürcüstanda isə İvanaşvili komandasının adına ruspərəst qüvvələr deyirlər. Bu, tamamilə mənasız və absurd yanaşmadır. Gürcüstanın indiki komandası ruspərəst deyil. Rusiya ilə normal münasibətlər saxlamaq, pul qazanmaq istəyənlərdirmi? Bəli, indi kim Rusiyadan pul qazanmaq istəmir ki?! Bu gün Hindistan da, Çin də bunu istəyir. Hətta Ermənistanın özü keçən il 14 milyard dollarlıq ticarət dövriyyəsinə çatmışdı. Yeni hamı pul qazanmaq istəyir. Amma ictimai rəyde gedin sorğu keçirin, on gürcüdən səkkizi Rusiyanı işğalçı adlandıracaq. Rusiyanı qəbul etmədiyini, Abxazıyanı və Cənubi Osetiyanı məhz Rusiyanın işğal etdiyini söyləyəcək. Yeni ictimai dayaqları olmayan istənilən siyasi hərəkət istənilən ölkədə uğursuzluğa düşər ola bilər və düşər da olacaq. Axi, onun dayaqları, təməlləri olmalıdır.

- Nətiq bəy, Azərbaycan ictimai rəyi Rusiya 90-cı illərdən itirib. Ancaq bilirsiniz ki, bir müddətdir Prezident Administrasiyasının keçmiş rəhbəri Ramiz Mehdiyevlə bağlı cinayət işi qaldırılıb və o, Rusiyanın dəstəyi ilə hakimiyyət çevrilişinə cəhdə ittiham olunur. Həmçinin, bir qrup müxalifətçi də bu işlə əlaqədar saxlanılıb, barələrində cinayət işi açılıb, ittiham olunur. Sizcə, bu halda, Rusiyanın Azərbaycanda hakimiyyət çevrilişini etməsi ehtimalı realdır mı?

- Mümkün deyil. Ona görə də işə olundu. Bizdə hakimiyyət

gədir. O ki qaldı hansısa bir partiyanın Ramiz Mehdiyevlə əməkdaşlığına, bunu çox güclü faktlarla sübut etmək lazımdır. Bu məsələnin siyasi qiymətini vermək olar, şəxsən biz 15-20

“Gələn il neftin qiyməti 50-55 dollar olsa, bizim ticarət dövriyyəmizdə son 20 ili götürsək, ilk dəfə mənfəi saldo yarana bilər. Yəni bütün bunlar Azərbaycanın nə qədər neftdən asılı olduğunu göstərir. Bütün bunlar hökumət üçün bir çağırışdır. İllərdir biz bu barədə danışanda hökumət “narahatçılıq yoxdur, biz qeyr-neft sektorunu inkişaf etdiririk” deyirdi. İndi o rəqəmləri biz görmürük, qeyri-neft sektoru neft sektorunu əvəz edə bilmir...”

gün də Rusiyanın birbaşa maraqlarından çıxış edən marginal partiyalar var. Ermənistan da Sərkisyanla, Köçəryan var ki, onların partiyaları Rusiya ilə daha iç-içədirlər. Amma Azərbaycanda Rusiya ilə açıq şəkildə siyasət yürüdən belə siyasi cərəyanlar və siyasi partiyalar, ictimai hərəkət olmayıb. Bizdə Rusiyaya qulluq edən, Rusiyanın dedikləri ilə davranan insanlar hakimiyyətin daxilində olub və gördüyümüz də odur ki, 2019-cu ildən bəri ki-fayət qədər ciddi “təmizləmə əməliyyatı” gedir. Hakimiyyətin daxilində ruspərəst qüvvələrin “təmizlənmə”sinin şahidi oluruq. Bu, orduda da baş verir. Artıq Azərbaycan generalları Rusiyada təhsil almış general deyil. Demirəm ki, xüsusi xidmət orqanlarında, dövlət orqanlarında, nazirliklərdə tamamilə təmizlənilib, bunu iddia etmək üçün çox tezdir, amma ciddi “təmizləmə əməliyyatı”

gedir. O ki qaldı hansısa bir partiyanın Ramiz Mehdiyevlə əməkdaşlığına, bunu çox güclü faktlarla sübut etmək lazımdır. Bu məsələnin siyasi qiymətini vermək olar, şəxsən biz 15-20

il qabaq bununla bağlı ictimai çıxışlarımızda danışmışdıq. 10 il qabaq da danışmışıq ki, belə bir ehtimal var, amma bu, siyasi qiymətdir. Hüquqi qiyməti isə istintaq orqanları inandırıcı bir şəkildə verməlidir.

- Rusiya neftinin qiymətinin enməsinə toxundunuz. Bilirsiniz ki, Azərbaycan neftinin də qiymət son vaxtlar gah enir, gah da qalxır. Bildiyiniz kimi, neftin qiyməti büdcədə 65 dollardan götürülüb. Bu halda, neftin qiymətinin enməsi büdcəyə necə təsir edəcək?

- Birincisi, büdcədə yox, icmal büdcədə 65 dollar götürülüb. Yeni Neft Fondunun büdcəsi bura daxildir. Yeni neftin qiyməti sabah 5 dollar da olsa, Neft Fondunda olan ehtiyatları nəzərə alsaq, nə qədər manat şəkildə Azərbaycan büdcəsinə transfer olunmalıdır, o qədər də olunacaq. Neftin qiymətinin birbaşa büdcə trans-

fertlərinə dəxli yoxdur. İcmal büdcəyə ciddi dəxli var. Neftin qiyməti düşdükcə, Azərbaycanın gəlirləri azalır. Gəlirləri azalanda Neft Fonduna daxil olan vəsait, Azərbaycanın ticarət dövriyyəsində müsbət saldo azalır. Hətta çox güman ki, mənfəi doğru gedəcək. Gələn il neftin qiyməti 50-55 dollar olsa, bizim ticarət dövriyyəmizdə son 20 ili götürsək, ilk dəfə mənfəi saldo yarana bilər. Yəni bütün bunlar Azərbaycanın nə qədər neftdən asılı olduğunu göstərir. Bütün bunlar hökumət üçün bir çağırışdır. İllərdir biz bu barədə danışanda hökumət “narahatçılıq yoxdur, biz qeyr-neft sektorunu inkişaf etdiririk” deyirdi. İndi o rəqəmləri biz görmürük, qeyri-neft sektoru neft sektorunu əvəz edə bilmir.

- Bir məsələni də diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm. Bugünlərdə Türkiyədə Qara dəniz sahillərində Rusiyaya məxsus iki neft tankeri hücum məruz qalıb. Bu neft tankerlərini Ukrayna hərbi dəniz qüvvələrinə məxsus PUA-ların vurduğu barədə məlumat yayılıb. Bu hadisənin Türkiyə və regionun təhlükəsizliyinə təsirlərini necə dəyərləndirirsiniz?

- Qazaxstana məxsus “Novorosiysk” neft terminalının, tankerlərin vurulması Qazaxstanın etirazına səbəb oldu. Mən düşünürəm ki, Türkiyə tərəfi də bundan məmnundur. Sadəcə, Ukrayna tərəfi danışıqların indi qızışdığı bir dövrdə onların da nəyə qadir olduğunu göstərmək istəyir. Ukraynanın enerji sektorunu Rusiya darmadağın edib, Ukrayna xalqını istiliksiz, işıqsız, sussuz qoyur, faktiki olaraq xalqa qarşı çox böyük əman-sızlıqla mübarizə aparır. Ukrayna tərəfi “bizim də əlimizdə “koz” var, biz də neft tankerlərini, ticarət dövriyyəsini Qara dənizdə tamamilə dayandırırıq” mesajını verirlər. Mən düşünürəm ki, Türkiyə bundan məmnundur, onun birbaşa maraqlarına toxunmayan məsələlər olduğuna görə. Çünki bu, Türkiyəyə gələn neft deyildi, dünya bazarına çıxarılacaq neft idi. Ona görə, Ankara kəskin reaksiya vermədi. Amma mən əminəm ki, diplomatik kanallarla Türkiyə bu məsələ ilə bağlı Ukrayna ilə ciddi təmaslar qurur.

- Yəni bunun Türkiyə-Ukrayna münasibətlərinə mənfəi təsiri ola bilər mi?

- Müəyyən təsirləri olacaq. Amma bu, hansısa bir ictimai açıqlamalarla yox, diplomatik kanallarla yoluna qoyulamağa çalışılacaq.

CAVİD

Vidadi Mustafayev Yekaterinburqda saxlanıldı

Yekaterinburqda azərbaycanlı iş adamı Vidadi Mustafayev saxlanılıb. Hurriyyet.az xəbər verir ki, bu barədə "URA.RU"ya hüquq-mühafizə orqanlarına yaxın bir neçə mənbə məlumat verib.

Məlumata görə, V. Mustafayev təxminən iki saat əvvəl məşq üçün gəldiyi fitnes-klubun yaxınlığında xüsusi təyinatlıların iştirakı ilə keçirilən əməliyyat zamanı tutulub. Onun Rusiya Cinayət Məcəlləsinin 159-cu maddəsi ilə dələduzluqda şübhəli bilindiği qeyd olunub.

Portal yazır ki, azərbaycanlı iş adamına qarşı iddialar onun keçmiş hüquqşünasının yazdığı ərizədən sonra ortaya çıxıb. İddia olunur ki, həmin şəxs hüquq-mühafizə orqanlarına iş adamının torpaq maxinasılarına qoşulduğu barədə məlumat verib.

Hadisə ilə bağlı araşdırma davam edir.

Qeyd edək ki, bu ilin sentyabrında Vidadi Mustafayevin Şahin Şıxlinskiyin yerinə Rusiyanın Yekaterinburq şəhərində Azərbaycan icmasına və "Uraldakı azərbaycanlıların mədəniyyət, gənclər və idman Mərkəzi"nə yeni rəhbər təyin olunması ilə bağlı informasiya yayılmışdı. Daha sonra isə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi sözügedən şəxsin Azərbaycan diasporuna heç bir aidiyyətinin olmadığını qeyd etmişdi.

Naxçıvanın səhiyyə naziri vəzifəsindən azad olundu

Naxçıvan Muxtar Respublikasının səhiyyə naziri Samiq Sadıxov vəzifəsindən azad olundu. Bu barədə qərar Naxçıvan Ali Məclisinin

dekabrın 1-də keçirilən növbəti sessiya iclasında qəbul edilib.

Bildirilib ki, dünənki yığıncaqda Naxçıvan Muxtar Respublikası səhiyyə naziri Samiq Sadıxovun vəzifəsindən azad edilməsi haqqında qərar layihəsi müzakirəyə çıxarılıb və səsə qoyularaq qəbul olunub.

Ramiz Mehdiyevin yaxın qohumu olan general da "vurulacaq"?

Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyevlə bağlı cinayət işi öl-kənin əsas ictimai-siyasi gündəminə çevrilib. Vaxtilə "boz kardinal" kimi tanınan Mehdiyev hazırda dövlətə qarşı ağır ittihamlarla üz-üzədir. Bu prosesin diqqətçəkən tərəfi yalnız onun özü ilə məhdudlaşmır, ailə üzvləri və yaxın qohumları da araşdırmalara cəlb edilib.

Hurriyyet.az-ın məlumatına görə, bu barədə "haqqin.az" saytında dərc edilən məqalədə bildirilib.

Məqalədə qeyd olunur ki, dövlət strukturlarında uzun illər yüksək vəzifələr tutmuş, adı saysız-hesabsız korupsiya iddialarında hallanan gömrük generalı Telman Hüseynqulu oğlu Mehdiyev də onun qohumu kimi təqdim edilir.

General Ramiz Mehdiyevin "qohumu" kimi təqdim edilsə də, açıq mənbələrdə onların ailə bağları təsdiqlənmir.

Hətta bəzi iddialara görə, Ramiz Mehdiyev uşaqlıq illərini Naxçıvanda başqa ailədə keçirib və onun bioloji qohumları barədə ziddiyyətli məlumatlar mövcuddur.

Telman Mehdiyev Azərbaycan gömrük sistemində uzun illər yüksək postlarda çalışıb. 2021-ci ildə ona gömrük xidməti general-mayoru rütbəsi verilib. O, 2022-ci ilə qədər Dövlət Gömrük Komitəsinin Enerji resursları və dəniz nəqliyyatı Baş Gömrük İdarəsinə rəhbərlik edib. Bu idarə dəniz daşımaları və neft ticarəti ilə bağlı strateji yüklərə nəzarət edən qurumlardan biridir. İddialara görə, o, bəzi hallarda birbaşa Ramiz Mehdiyevdən göstəriş alaraq biznesmenlərə qarşı cinayət işləri açıb və təzyiq mexanizmlərində xüsusi rol oynayıb.

2022-ci ilin əvvəlində o dövrdə

Gömrük generalı Telman Mehdiyevlə bağlı yeni detallar üzə çıxıb

DGK-nın sədri olmuş Səfər Mehdiyevin əmri ilə Telman Mehdiyev bu vəzifədən azad edilərək Qərb Baş Gömrük İdarəsinin rəisi təyin edildi. Həmin dövr ölkədə Ramiz Mehdiyevin ətrafında artan qalmaqallar, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun rəhbərliyindən onun istefasına gətirib çıxaran ictimai təzyiqlərlə yadda qaldı. Qərb gömrüyü isə Azərbaycan-Gürcüstan sərhədindəki ticarət və tranzit axınlarına nəzarət edən ən vacib strukturlardan biridir.

Lakin bu vəzifə uzun sürmədi. Səfər Mehdiyevin vəzifədən uzaqlaşdırılmasından sonra Telman Mehdiyev də 2023-cü ilin yanvarında "pensiya yaşı" ilə əlaqədar istefaya göndərildi. Eks-

pertlər bunu "himayəçisiz qalan" generalın sistemdən "səssiz şəkildə uzaqlaşdırılması" kimi dəyərləndirirdilər.

Telman Mehdiyev barədə mediada daha bir diqqətçəkən iddia onun "EuroHome" ticarət mərkəzinin gizli sahibi olmasıdır. 2020-ci ildə müəmmalı şəkildə yanaraq külə dönmüş bu obyektin arxasında generalın dayandığı iddia edilsə də, o, öz açıqlamalarında bu məlumatları qəti şəkildə təkzib etmişdi.

Son günlər isə Telman Mehdiyevin adı yenidən gündəmə gəlib. "Ramiz Mehdiyev işi" çərçivəsində mümkün həbs olunacağı iddia edilən şəxslərin siyahısında onun da adının hallandırıldığı deyilir.

Hazırladı: Jalə FAMILQIZI

Gəncə sakinindən Birinci vitse-prezidentə müraciət

Gəncə şəhər sakini Mustafayeva Sücayət Turi qızı tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına müraciət daxil olub. Şikayətçi sayımız vasitəsilə Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya, Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevaya müraciət edir:

"Hörmətli Mehriban xanım!
Hörmətli Leyla Əliyeva!

Mən, Mustafayeva Sücayət Turi qızı, Gəncə şəhər sakiniyəm. Anam

"Sizdən başqa heç bir dayağımız, güman yerimiz yoxdur..."

Məmmədova Gülbəniz İldırım qızı "Amiloidozis (AL tipli)" xəstəliyi ilə mübarizə aparır. Hər kəsə belli olduğu kimi, bu, çox nadir xəstəlikdir. Ailəmizin bu xərcləri qarşılamağa gücü çatmır.

Ailədə 4 uşağıq, hər birimiz evliyə. Gücümüz çatan qədər dəstək olmağa çalışırıq.

Bildirdiyim kimi, anamın bu belanı nisbətən aşması üçün külli miqdarda vəsait tələb olunur. Valideyn hər yaşda övlada lazımdır. Biz bu deyimlərin hamısını Sizin insanlara qarşı olan qayğı-nızdan görmüşük. Anamızın müalicə xərclərini etdirə bilməmək bizə çox ağır gəlir.

İnanırıq, əminik ki, Siz bizim bu müraciətimizi tezliklə nəzarətinizə götürüb, Mustafayeva Sücayət Turi qızının müalicəsi ilə maraqlanıb, dərhal müvafiq tapşırıqlar verəcəksiniz. Həkimlər bildirirlər ki, müalicəsi tam olunsaydı yaşamaq

şansı çox olacaqdır.

**Hörmətli Mehriban xanım!
Hörmətli Leyla Əliyeva!**

Göydə Allah, yerdə Sizdən başqa heç bir dayağımız, güman yerimiz yoxdur. Ona görə, bir daha yalvarıram Sizə, bizə yardım əlinizi uzadıb, anamızın həyata qayıtmasına köməklik göstərsiniz.

Sizin humanitar və sosial sahədə göstərdiyiniz dəstək fəaliyyətini böyük hörmətlə izləyirik. Tibbi sənədlər, müayinə arayışları, müalicə planı, xərclər barədə hesabat hazırdır və tələb olunsaydı müvafiq qurumlara təqdim etməyə hazırıq.

Sizə əvvəlcədən dərin təşəkkürümü bildirirəm və Sizdən müsbət cavab gözləyirəm.

Allah Sizə yar və yardımçı olsun!"

Jalə FAMILQIZI

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Gender, ailə və demografiya məsələlərinin işıqlandırılması

Azərbaycanda narkomaniyanın genişlənməsi bir çox sahələrə öz mənfi təsirini göstərir. Məsələn, son illərdə ölkəmizdə cinayətkarlığın sürətlə çoxalması bunun bariz nümunələrindən hesab oluna bilər.

Şübhəsiz, narkomaniyanın ən böyük zərər vurduğu sahələrdən biri də ailə institutudur. Hansı ki, son vaxtlar xüsusilə gənclərin və orta yaşlı təbəqənin narkotikə qurşanması cəmiyyətdə boşanmaların sayını da ciddi surətdə artırır. Rəsmi statistik rəqəmlərə əsasən deyə bilərik ki, ölkədə hər 3 nəfərdən biri boşanır. Lakin indi ölkədəki mövcud durum rəsmi rəqəmlərdə əks olunan mənzərədən tamamilə fərqlidir. Təəssüflə qeyd etməliyik ki, xüsusilə son illərdə ailə quran cütlüklərin az qala yarısı müxtəlif səbəblərdən boşanır. Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, müəyyən araşdırmalara görə burada narkomaniyanın da çox ciddi rolu var.

Məlumat üçün bildirik ki, hazırda ölkəmizdə narkotik istifadəçilərinin rəsmi sayı 45 min nəfərə yaxındır. Lakin yenə də təəssüflə vurğulamalıyıq ki, qeyri-rəsmi göstəricilər bundan dəfələrlə çoxdur. Hətta Ümum Dünya Səhiyyə Təşkilatının faktiki qiymətləndirilməsinə əsasən deyə bilərik ki, ölkəmizdə narkotik istifadəçilərinin ümumi sayı rəsmi göstəricidən 8-10 dəfə artıqdır. Bu isə Azərbaycanda təxminən 400 yüz min nəfərə yaxın narkotik asılısı olduğunu deməyə əsas verir.

Nəzərə alsaq ki, ölkədə hər 25 nəfərdən biri narkotik istifadəçisidir, bu sahədə vəziyyətin nə dərəcədə acınacaqlı olduğunu göstərməyə əlavə ehtiyac qalmır.

Əlbəttə, ailələrin dağılmasında, boşanmaların sayının sürətlə artmasında narkotiklə yanaşı, digər asılılıq növlərinin, o cümlədən iqrromaniya (oyun asılılığı), alkoqolizm və s. zərərli vərdişlər də az rol oynamır. Hətta bəzi araşdırmalara görə, hazırda cəmiyyətimizdə iqrromanların sayı heç də narkomanların sayından geri qalmır.

Heç də təsadüfi deyil ki, son illər ölkəmizdə fəaliyyət göstərən 150-yə yaxın özəl reabilitasiya mərkəzində müalicə alan iqrromanların sayı narkomanların sayını üstələyib. Hansı ki, bu statistik göstəricilər də, toplum ola-

ması, qiymətlərin artması fonunda insanların gəlirinin aşağı düşməsi və s. amillər ailələrdə narahatlığa və boşanmalara gətirib çıxara bilər.

Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, əksər ölkələrdə olduğu kimi Azərbaycanda da boşanmaları tətikləyən bir neçə vacib səbəb var. Çox təəssüflə qeyd edirik ki, bunların ən dəhşətlişi məhz narkomaniyadır. Ona görə ki, narkomaniya özü ilə yanaşı, daha böyük problemləri də bərabərində sürükləyir. Məsələn, ailədaxili münasibətlərin çoxalması, qətl hadisələrinin artması və s. olaylar məhz bur-

masını, istər də Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) gün ərzində onlarla narkotik satıcısını qandallamasını buna misal göstərə bilərik. Lakin təəssüf ki, bütün bunlar ölkəmizdə narkomaniyanın kökünü kəsmək üçün yetərli olmur. Bəs, belə bir vəziyyətdə biz cəmiyyət olaraq daha hansı addımları atmalıyıq? Mövzu ilə bağlı narkoekspert Emil Maqalovun fikirlərini öyrənməyə çalışdıq.

- **Emil bəy, narkomanların sayının çoxalması özü ilə yanaşı bir çox problemləri də bərabərində gətirir. Məsələn, cinayətkarlığın artması dediyimizə nümunə ola bilər. Bir**

dir. Əsasən narkomaniya və iqrromaniyadır. Iqrromaniya psixoloji səbəblərdən qaynaqlanır və o da asılılıq yaradır. Narkotik isə asılılıqdan əlavə, fiziki ağrılar da yaradır. Belə deyək, bir neçə istifadədən sonra insan asılılığa düşür ki, nəticədə mütləq şəkildə bunun ağrıları başlayır. Hər bir narkotik istifadəçisi də öz ağrılarını kəsmək üçün ya narkotikdən, ya da güclü ağrıkesicidən istifadə etməlidir. Beləliklə, o, 1 dəfə, 2 dəfə, 5 dəfə narkotik alır, sonra pul bitir, dozalar da qalxır, nəticədə oğurluq etməyə məcbur olur.

- **Son illər ölkəmizdə mövcud olan çox ciddi problem-**

“Boşanmaların 14-16 faizi narkomaniya ilə bağlıdır”

Emil Maqalov: “Narkomaniyanın genişlənməsi
cinayətkarlığın artmasına səbəb olur”

“Hər yoldan keçəni gətirib, ondan
təlimçi kimi istifadə etmək olmaz”

raq, bizə çox ciddi mesajlar verir.

O ki qaldı alkoqol asılılarına, kimsəyə sirr deyil ki, alkoqolizm təkcə son illərdə deyil, hətta SSR dönmində belə, Azərbaycanda boşanmalara təsir göstərən əsas faktorlardan biri olub. Şübhəsiz, müstəqillik dönmində də bu gerçəklik özünü ciddi şəkildə göstərir.

Bütün bunlarla yanaşı, əksər ekspertlərin qəbul etdiyi kimi, boşanmaların sayında sosial-iqtisadi səbəblər də mühüm yerə dayanır. Xüsusilə işsizliyin art-

dan qaynaqlanır.

Bu baxımdan, ortaya belə bir məntiq çıxır ki, Azərbaycanda müxtəlif növ cinayətlərin, eləcə də boşanmaların qarşısını almaq üçün ilk növbədə narkomaniyanın genişlənməsinə mane olmaq lazımdır. Doğrudur, aidiyyəti qurumlar bu sahədə öz üzərinə düşən öhdəlikləri yerinə yetirməyə çalışırlar. Məsələn, istər Dövlət Gömrük Komitəsi (DGK) və Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) hər ay ölkəmizə külli miqdarda narkotik daxil olmasının qarşısını al-

“Narkomaniyanın qarşısını
almaq üçün tədbirlərin
və təlimlərin formatı
dəyişilməlidir”

narkoekspert kimi, bu haqda siz nə düşünürsünüz?

- Əvvəlcə onu qeyd edim ki, ölkəmizdə narkomanların sayı artmayıb. Sadəcə, qeydiyyat məsələləri düzəlib. Misal üçün, əvvəllər 10 nəfər narkoman var idisə, çox çətinliklə onların cəmi 3-4 nəfəri rəsmi qeydiyyata düşürdü. İndi isə hər 10 nəfərin 6-7-si qeydiyyata düşür. Məhz bu səbəbdən də narkomanların sayı ilə əlaqədar statistik rəqəmlər böyüyüb.

Əslində isə, narkomanların sayı həqiqətən də azalıb. Sizə bir faktı deyim. Əvvəllər, yəni 3-4 il bundan qabaq il ərzində ən azı 300-320 nəfər narkomanla işləmişəm. Amma indi hər ay 15 narkoman olur, ya olmur.

Ümumiyyətlə, mənim hesablamama əsasən, ölkəmizdə narkomanların sayı 50 faiz azalıb. Çünki polis əməkdaşları da, sərhəd xidməti də, digər aidiyyəti qurumlar da bu barədə çox böyük əziyyət çəkirlər.

- **Hesab edirsiniz ki, istər narkomaniya, istər iqrromaniya, istər də alkoqolizm cəmiyyətdə cinayətkarlığı qidalandıran əsas faktorlardır?**

- Bəli, hər 3-ü əsas faktorlar-

lərdən biri də boşanmaların sayının artmasıdır. Vəziyyət o həddə çatıb ki, az qala 2 evləndəndən 1-i boşanır. Sizcə, bu problemə narkomaniyanın, yaxud alkoqolizmin payı nə qədərdir?

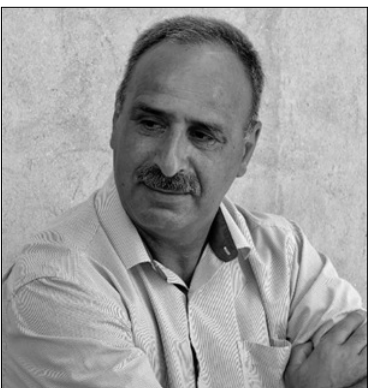
- Ölkədə son illərdə mövcud olan boşanmaların sayının demək olar ki, narkotiklə heç bir əlaqəsi yoxdur. Boşanmaların statistikasına baxdıqda, orada narkoman hardasa 14-16 faiz təşkil edir. Və yaxud digər hallarda qadınlar adını “narkoman” qoyaraq boşanır.

- **Sağlam gənclik, möhkəm ailə institutu dövlətin gələcəyinin qaranıdır. Biz toplum olaraq bu iki problemin - istər zərərli vərdişlərin, istər də boşanmaların qarşısını almaq üçün daha nələr edə bilərik?**

- Mən deyərdim ki, tədbirlərin və təlimlərin formatı dəyişilməlidir. Aidiyyəti insanlara təlimlər keçirilməlidir. Yəni aidiyyəti, bu işdən başı çıxan, bu iş haqda yerində məlumatı olan adamlar təlim keçməlidirlər. Hər dəfə qeyd etdiyim kimi, hər yoldan keçəni gətirib, ondan təlimçi kimi istifadə etmək olmaz.

Hazırladı: Jalə FAMILQIZI

Bu fikir artıq ədəbiyyatda çoxdan kök salıbdır... Hər bir sənətkarın, şairin poeziyada yerini müəyyənləşdirən onun sənətkarlıq meyarıdır. Sözün həqiqi mənasında, şeirləri ilə ürəklərə yol tapanlar, hətta bir misrası ilə belə yaddaşlara həkk olanlar poeziyada iz qoyanlardır. Səmimi poeziya özünü oxucusuna sevdilir, səmimi şairlər xalqın yaddaşında qalır. Bu fikirlərin mahiyyətini ədəbiyyat və poeziya müstəvisindən asanlıqla digər müstəviyə - alim, elmi-tədqiqat, böyük elmi araşdırmalar müstəvisinə keçirmək olar. Bütün ömrünü elmi laboratoriyaların divarları arasında ciddi elmi araşdırmalara həsr etmiş alimlər də sözün həqiqi mənasında yaradıcı insanlardır.

Əli ZALOV
Kimya elmləri doktoru, professor

Uzun illərdir yaradıcılıqla bağlı müxtəlif araşdırmalar aparan Nyu York Universitetinin professoru Skot Barri Koufmanın fikrinə görə, yaradıcı şəxslərin hamısının tipik xarakteri olmasa da, bu cür insanlarda müəyyən qədər bənzər davranış və xarakterik xüsusiyyətlər müşahidə edilir. Yaradıcı insanlar xəyalpərəstdirlər, hər şeyi müşahidə edirlər, daha çox özlərinə uyğun vaxtlarda iş görürlər, həyatdakı maneələri fürsətə çevirməyi bacarırlar, davamlı olaraq yeni təcrübələrə can atırlar, uduzmaqdan qorxmurlar, hər şey haqqında mühakimə yürüdülər, riskə getməyi sevirlər, həyatı özlərinə ifadə etmək üçün bir fürsət kimi görürlər, öz arzularının arxasınca gedirlər, bəzən zaman-məkan məfhumunu unudurlar, əhatələrinə gözəl şeylər yığırlar, nöqtələri birləşdirməyi bacarırlar, davamlı olaraq bəzi şeyləri dağıdıb, yenidən qurmağı sevirlər, fərqləndirən olmaq - meditasiya üçün vaxt ayırırlar, şərəti tez uyğunlaşmağı bacarırlar, qeyri-müəyyənliklərə qarşı tolerantdırlar,

Göy qurşağının rəngləri

araşdırmağı sevirlər, dünyanı digərindən daha fərqli qavrayırlar, ehtimalları görə bilirlər, hadisələrə bir neçə mövqedən baxmağı bacarırlar, yumor hissi yüksək olur, qəlibləşmiş fikirlərdən uzaqdırlar, açıq fikirlidirlər, azaddırlar və daxili bir intizam qaydaları vardır. Bütün bu keyfiyyətlər birmənalı olaraq, illərdir tanıdığım, müasir dövrün üzvi kimyaçılarından biri olan AR-nın Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu"na layiq görülmüş, Akademik Yusif Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutunun şöbə müdiri, kimya üzrə onlarla monoqrafiyanın, elmi və tədris kitablarının, yüzlərlə elmi məqalələrin müəllifi professor Məmmədbəyli Eldar Hüseynqulu oğlunda cəmləşmişdir.

Ciddi elmi-tədqiqatla məşğul olmaq güclü psixologiya tələb edir. Bəzən müxtəlif xarakterdə, həyatın fərqli üzvləriylə üzləşmiş şüuraltına sahib insanlarla rastlaşırsınız. Hansı ki, biz də onlara təsir edirik və fəaliyyətimizin cəmiyyətin şüurunun nəsilbənəsil müsbət istiqamətdə yenilənməsinə xidmət etməsinə nail olmağa çalışırıq.

Gənc alimlərin hazırlanması prosesi ciddi mənəvi-psixoloji mərhələlərdən keçir. Professor Eldar Məmmədbəyli əksər insanların "uşaq" dediyi bu gənc ağacların yarpaqlarına nəvazişlə yanaşmağı on illərdir ki, bacarıb. Onların rastlaşacağı sərt qışlardan üzüağ çıxması, görəcəkləri baharlı günlərin qədrini, qiymətini bilmələri onun əsas devizi olubdur. Alimin, özü də elm sahəsində çoxdan sözünü demiş qocaman alimin, məşəqqətli və ağır zehni əmək tələb edən fəaliyyəti güclü psixologiyadan qüvvət alır. Fikrimcə, güclü psixologiyaya sahib bir ustad cəmiyyətin gənc bir fərdini həyatın həm sərt, həm də

xoş üzünə cəsarətlə və inamla həzrləyə bilər.

Haqqında söhbət açmaq istədiyim parlaq şəxsiyyət, daxili və xarici aləminin bütün çalarları ilə yaradıcı insanlar haqqında yuxarıda saydığım keyfiyyətləri qocaman alim E. Məmmədbəyli özündə cəmləşdirir. Onunla söhbət edəndə, elmi işlərinin nəticələrinə baxanda ehtimallara rast gəlirəm

Gədəbəyin dağları səhər tezdən günəşin ilk şüaları ilə oyanır. Zirvələrdən aşağı boylan duman bütün vadiləri nazik bir pərdə kimi örtür və sanki dağlar buludları qucaqlayıb yatır. Uzaqdan baxanda hər zirvə bir əfsanəyə bənzəyir: sərt qayalıqları ilə insanın dəyanəti, yaşıl yamacları ilə isə onun qəlbini yumşaldır. Yayda dağların ətəklərində çiçəklər açır - sanki torpaq öz sevincini rənglərə çevirib xalça kimi sərir...

ki, onun müdrikliyinin elmdə təcəssümünün şahidi oluram. Fikirləşsən, insan yaşa dolanda onun ömründən nəse silinib gedə bilər. Poetik istedadı və yaddaşı zəifləyə bilər. Çox belə hadisələrin şahidi olmuşuq. Amma professor Eldar Məmmədbəyli 85 yaşında, nəinki əvvəlki poetik tempini, ritmini saxlaya bilib, hətta bu mənada özü-özünü də ötürüb keçib. Azərbaycan kimyaçı alimlərinin həyat və yaradıcılığında ömrün payız lirikasını yalnız Eldar müəllimin elmi-bədii yaradıcılığında gördüm.

Professor Eldar Məmmədbəyli Azərbaycan kimya alimləri arasında adı ön sıradadır. Onun hər bir yazdığı əsərlər sənətkarlıq, fikir dərinliyi, rəvanlıq cəhətdən ana dilimizin zənginliyini, gözəlliyini, incəliyini bir daha sübut edən parlaq bir nümunədir. Əməllərində vətənpərvərlik, bəşəri məhəbbət, məslək eşqi, dərin etiqad, vüqar və sədəlik, xalq ruhuna yaxınlıq, dərin sənətkarlıq, müdriklik, həyata və

*Mənim könlüm müəllimdir, dizim üstü dəbistanı,
O şagirdəm ki, öyrəndim sükut ilə əlifbanı.
Nə hər dizdən olar məktəb, nə hər şagird əzbərxan.
Nə hər qətrə olar nisan, nə hər dərya sədəf kanı.*

Xaqani Şirvani

insana məhəbbətin tərənnümü hər tərəfli təcəssüm etmişdir.

Gələcək ilin ilk ayında elmi, pedaqoji və ictimai fəaliyyəti ilə seçilən, analitik tədqiqatlar sahəsində tanınmış kimyaçı alimin 85 yaşı tamam olur.

Məmmədbəyli Eldar Hüseynqulu oğlu Gədəbəy rayonunun Arısu kəndində müəllim ailəsində anadan olub (22-yanvar 1941-ci il). İnsan təkcə valideynlərinin deyil, həm də dünyaya göz açdığı torpağın övlətidir. İnsanın yaşadığı mühit onun genetik kodlarına bu və ya digər şəkildə təsir edir.

Gədəbəyin təbiəti ilk baxışda xoşagələ bir aləmdir - sanki dağların sinəsində əsrlər boyu qorunub saxlanmış bir sirr, bir nəfəs gizləni. Bu torpaq həm uca zirvələrin özəmətinə, həm şəffaf çayların zümzüməsini, həm də meşələrin minbir çalıda yaşıl nəfəsini bir araya gətirərək özünəməxsus bir harmoniya yaradır.

Gədəbəyin dağları səhər tezdən günəşin ilk şüaları ilə oyanır. Zirvələrdən aşağı boylan duman bütün vadiləri nazik bir pərdə kimi örtür və sanki dağlar buludları qucaqlayıb yatır. Uzaqdan baxanda

ağacların arasından süzülən günəş şüaları xatirələri sıgallayan bir işığa çevrilir - sanki meşə insanla danışır, ona öz hekayələrini pıçıldadır.

Gədəbəyin təbiəti həm də dəyişkənliyi ilə valehedicidir. Bir yamacda yay kimi isti, digər tərəfdə isə dağ küləyinin sərinliyi duyulur. Bu torpaq həm təbiətin gücünü, həm də onun zərifliyini eyni anda yaşadır.

Sanki Gədəbəy torpağı insana deyir: "Burada təbiət sadəcə fon deyil - burada o, həyatın özüdür."

Gədəbəyin təbiəti təkcə göz oxşamır - insanın ruhuna işləyir, onun iç dünyasını dəyişir, düşüncələrinə bir aydınlıq gətirir. Bu aləmin təsiri insanın damarlarına yayılan təmiz hava kimi hiss olunur.

Gədəbəyin uca dağları insana öz özəməti ilə güc verir. Bu zirvələrə baxan hər kəs sanki bir anlıq dərslərini unudur. Dağların sakitliyi adamin içindəki qarışıqlığı yığışdırıb, onu dərin bir düşüncəyə çəkir. Burada insan özünü daha möhkəm, daha əzmlı hiss edir - sanki dağla söhbət edən hər kəs bir az da böyüyür.

Çayların axarı insan qəlbinə yumşaqlıq gətirir. Bu çayların şırıltısını dinləyən adam həyatın öz axarını daha yaxşı duyur. Çayın səsi yorğunluğu, adamin içindəki gərginliyi yuyub aparır. Suyu baxdıqca insanın fikirləri də aydınlaşır, bir növ ruhu yüngülləşir. Çayın sakit axarı adama səbir öyrədir; coşqun axarı isə həyatda dayanmaq deyil, davam etmək lazım olduğunu xatırladır.

Gədəbəyin meşələri isə insanı bağrına basan bir ana kimidir. Bu yaşıl aləmin içində addımladıqca sanki təbiətin ürək döyüntüsünü eşidirsən. Təmiz hava, quşların səsi, ağacların göyə ucalan buldaqları insanda həm rahatlıq, həm də ilham yaradır. Meşəyə girən adam özünü daha canlı, daha təmiz hiss edir. Elə bil meşə onun ruhunu yuyur, köhnə narahatlıqları sükuta çevirir.

Və bütün bu aləm - dağ, çay, meşə - bir yerdə insana elə bir təsir bağışlayır ki, insan yenidən özünə qaydır. Gədəbəy torpağında adam sanki tələskən şəhərdən, gündəlik narahatlıqlardan uzaqlaşaraq nəfəs almağın nə demək olduğunu xatırlayır. Burada təbiət insanı özələşdirmir, əksinə, onu özünə yaxınlaşdırır.

Sanki Gədəbəy təbiəti insanın qulağına pıçıldayır: "Dayan, dərinlən nəfəs alg həyatı hiss et." Elə professor Eldar Məmmədbəyli də bu möhtəşəm təbiətin bir parçasıdır.

(Ardı var)

Son illər Azərbaycanda ən çox qarşılaşdığımız cümlələrdən biri budur: “Filankəs gənc yaşda xərçəngdən dünyasını dəyişdi”. Bu xəstəlik artıq ölkəmizdə təhlükəli tendensiyaaya çevrilib. Xüsusilə 20-40 yaş arasında xərçəng hallarının bu qədər artması ciddi narahatçılıq doğurur.

Rəsmi məlumatlara görə, Avropada 100 000 nəfərə təqribən 280 xərçəng xəstəsi düşür. Azərbaycanda isə bu rəqəm 152 nəfərdir. Əlbəttə, bu, ilk baxışdan normal göstərici hesab oluna bilər. Amma onu da nəzərə almaq lazımdır ki, bunlara sadəcə bizim səhiyyənin açıqladığı, yeni kağız üzərindəki rəqəmlərdir. Həqiqət isə daha ürəksizləndir.

Əsas faciə isə odur ki, Avropada xərçəng halları əsasən yaşlılarda müşahidə olunur, bizdə isə gənclər arasında. Bu problemlər sadəcə rəqəmlərdə deyil, sosial mənzərədə əks olunur.

Avropada vəziyyət necədir?

Qeyd etdiyimiz kimi, Avropada xərçəng hallarına daha çox yaşlı əhali arasında rast gəlinir. Çünki, Avropada əhali daha uzunömürlüdür və məhz uzunömürlü, yeni yaşlı insanlarda xərçəngə təsir edən faktorlar toplanır. Gənclər arasında xərçəng isə nadirdir, çünki dövlətlər qida təhlükəsizliyinə ciddi nəzarət edir və bizim ölkəmizdən fərqli olaraq gənclər arasında “artım dalğası” müşahidə olunmur.

Yəqin ki, ölkədə hər gün qarşımıza çıxan reallığı hamımız görürük. Məsələn, sosial şəbəkələrdə öz xəstəliyi, eləcə də anasının, övladının tibbi ehtiyacını üçün pul yağın insanları görüb, təsirlənməmək insanın əlinə deyil.

Adi tibbi yardım çağırışında belə, həkimlərin sənə cibinə göz dikməsi, pul vermədiyin halda düzgün diaqnoz qoyulmasına, düzgün iynənin vurulmasına şübhə etməyin, bir daha çağırış etdiyin zaman gəlməmələri qorxusu və ölkəmizdə səhiyyənin nə dərəcədə batdığına sübutdur.

Halbuki Avropa dövlətləri təkcə yerli vətəndaşlara deyil, hətta əcnəbilər belə, pulsuz müalicə təklif edir. Hətta burada səhiyyə hesabına pulsuz orqan köçürmələrinin olması da gizli deyil.

Avropada Qida laboratoriyaları yüksək standartlara bağlıdır. Gömrükdə rüşvət mexanizmi demək olar ki, yoxdur. Məsələn, keyfiyyətsiz yağ və ət məhsullarının bazara çıxması mümkün deyil.

Azərbaycanda isə insanlar il-

Azərbaycanda “Xərçəng dalğası”

Ölkəmizdə bu xəstəliyin sürətlə artması nə ilə bağlıdır?

...indi vəziyyət o həddə çatıb ki, bəzi Afrika ölkələrində belə, gənclər arasında xərçəng göstəricisi Azərbaycandakı qədər dramatik deyil. Onlarda xərçəngin əsas səbəbləri infeksiyalar və tibbi çatışmazlıqlardır. Qidanın keyfiyyətsizliyi səbəbindən gənclər arasında artan xəstəlik dalğası isə bizimki qədər acınacaqlı deyil...

lərlə hansı tərkibli yağlardan, hansı heyvan etindən, hansı süddən, ümumilikdə hansı qidalardan, meyvələrdən, tərəvəzlərdən və s. istifadə etdiyini bilmir.

Afrika ilə müqayisə olunsaq...

Bəlli olduğu kimi, Afrika ölkələrinin bir çoxu iqtisadi cəhətdən zəifdir. Amma indi vəziyyət o həddə çatıb ki, bəzi Afrika ölkələrində belə, gənclər arasında xərçəng göstəricisi Azərbaycandakı qədər dramatik deyil. Onlarda xərçəngin əsas səbəbləri infeksiyalar və tibbi çatışmazlıqlardır. Qidanın keyfiyyətsizliyi səbəbindən gənclər arasında artan xəstəlik dalğası isə bizimki qədər acınacaqlı deyil.

Bu, Azərbaycandakı vəziyyətin artıq təkcə “region problemi” olmadığını göstərir. Əslində, problem sistemlidir.

Azərbaycan xərçəng niyə bu qədər çox yayılıb?

Əlbəttə, bu sualın cavabı bəllidir. İlk növbədə keyfiyyətsiz yağlar və qida monopoliyasını göstərə bilərik. Kimsəyə sirr de-

yil ki, ölkəmizdə illərdir bazarı bir neçə şirkət idarə edir. Yoxlama, laboratoriya, analiz yalnız kağız üzərindədir. Reallıqda isə tərkibi bilinməyən, trans-yağ dolu məhsullar, keyfiyyətsiz idxal yağları, genetik modifikasiya olunmuş məhsullar, etiketi real tərkib ilə uyğun olmayan mallar bazarda satışa çıxarılır. Hansı ki, mütəxəssislər illərdir bu cür qida məhsullarının xərçəng riskini artırdığını açıq şəkildə elan edirlər. Xəstəliyin yayılmasının ikinci

səbəbi gömrükdə rüşvət mexanizminin olmasıdır. Bu problem təkcə iqtisadiyyat üçün deyil, birbaşa sağlamlıq üçün həlledici faktordur. Əgər ölkəyə zay məhsul gətirilsə və pul verib keçirilsə, onda kim nəyi yoxlayacaq?!

Əlbəttə, səhiyyə sistemindeki problemlər və diaqnoz xətaləri da xəstəliyin vaxtında aşkarlanmasına ciddi əngəl yaradır. Hansı ki, Azərbaycanda səhiyyə sistemi uzun illərdir ciddi problemlərlə üzləşir. Həkimlərin dip-

lomlarının pulla alındığı hallara tez-tez rast gəlinir, səhiyyədə çalışan bir çox həkimin praktik savadı kifayət qədər güclü deyil. Nəticədə ya xəstəyə düzgün diaqnoz qoyulmur, ya da düzgün müalicə olunmur.

Təəssüf ki, çox insan bir diaqnozla illərlə yaşayıb müalicə alır, amma qonşu ölkələrdə eyni xəstəyə tam fərqli diaqnoz qoyulur. Bu gecikmiş və yanlış diaqnozlar, xüsusilə xərçəng kimi vaxtında müalicə tələb edən xəstəliklərdə həyat itkisinə səbəb olur. Bu sistem çatışmazlığı gənclər arasında xərçəngin ölüm nisbətini artıran əsas amillərdən biridir.

Heyvan xəstəliklərinin gizlədilməsi

Kimsəyə sirr deyil ki, heyvanlarda dabaq xəstəliyi, yaxud digər infeksiyalar və xəstəliklər aşkar edilsə də, sənədlərdə “təmir” yazılır. Nəticədə, xəstə heyvanın əti bazara çıxarılır.

O cümlədən, laboratoriyaların öz analizlərinə formal yanaşması da insanlarda hormonal, immun və onkoloji problemlərin artmasına zəmin yaradır.

Gec diaqnostika

Ən vacib məsələlərdən biri də odur ki, bizim ölkəmizdə gənclərin çoxu həkimə gec gedir, çünki müayinələr bahadır, dövlət xidmətləri yetersizdir. Xüsusilə də regionlarda peşəkar onkoloji xidmət yoxdur. Nəticədə xəstəlik müəyyənləşdikdə artıq gec olur.

Aydındır ki, problemlər təsadüfi deyil, sistemlidir. Odur ki, Azərbaycanda gənclər arasında xərçəngin bu qədər artması nə genetik ilə, nə də “təsadüf”lə izah edilə bilməz. Bu qida təhlükəsizliyinə nəzarətin olmaması, gömrükdə korrupsiya, laboratoriya yoxlamalarının formal aparılması, heyvan və ərzaq sektorunda rüşvətin normallaşması, səhiyyə sisteminə həkim savadının yetersizliyi və yanlış diaqnozlar kimi problemlərin birbaşa nəticəsidir. Çox təəssüf ki, bütün bunların nəticəsində ölkəmizdə gənclər ömürlərinin məhsuldar çağında həyatlarını itirirlər.

Kamran NƏSİRLİ

TƏZAD

Mən onları tələbəlik illərinədən tanıyırdım - iki bacı, bir ata-ana-dan doğulmuş, eyni evin damı altında böyümüş, eyni qabdan çörək yemişdilər. Adları Mehinlə Banu olan bu bacılar fərqli adamlar idi. Uşaqlıq illəri bir-birinin kölgəsində keçsə də, yolları həyatın ilk döngəsində ayrılmışdı. Hərəsinin öz həqiqəti, öz doğru bildiyi yol vardı.

Amma bir şey açıq-aydın görünürdü: Mehin iqtidara bağlı idi, Banu isə müxalifətyönümlü.

Banu tələbəlikdən bəri hakimiyyətin tənqidçisi idi. Qorxmadan, çəkinmədən, bəzən gizlincə, bəzən açıq-aşkar müxalif qəzetləri oxuyardı. Siyasi liderlərin şəkillərini otaqlarında asanları rişxəndlə süzər, "Bu, azad düşüncənin zindanında asılmış şəkillərə bənzəyir" deyirdi. Ətrafındakıların çoxu onu anlamaq istəmirdi, bəziləri isə susmaqla qınayırdı. Amma Banu fikirdən dönməzdi.

Mehin isə sanki sistemin siması idi. Hakimiyyətə sadıq idi, amma bu, sadəcə itaət deyildi - onun ruhu da idarə olunmağa alışmışdı. Evdə də eləydi: bacısını, ata-anasını, hər kəsi öz düşüncəsinə tabe etdirməyə çalışırdı.

Zahiri cəhətdən də bir-birilənin əksi idilər. Bənzərsiz gözəl idilər. Mehinin at quyruğu kmi düz saçları vardı, Banunun isə qıvrım. Mehin qarıyanız idi, Banu ağbəniz. Biri qısaboylu, o birisi isə ucaboylu idi. Biri dəqiq elmlərin vurğunu idi, digəri isə humanitar sahələrin.

Anaları fağır bir qadın idi. Bir yaş, ya da yaşayırmlıq olanda anasını itirmişdi. Bu zavallı qız-cığaz taleyin sərt qollarında ana nəvəzisinə həsrət qalmışdı. Ürəyindəki o boşluğu qızlarına sarılaraq, doldurmağa çalışırdı. Amma qızlar böyüdükcə onların arasında yaranan fikir ayrılığı ananı iki daş arasında elə qoyurdu ki, anasızlığını unudurdu. Bir tərəfdə hökmran Mehin, o biri tərəfdə inadkar Banu...

Hələ bu qızlar böyüməmişdi, televizorda anaya aid mahnılar səslənəndə Banu tez qaçıb televizorun səsini artırır ki, görsün anasına necə təsir edir. Kənardan anasının necə ağladığını gizlincə izləyirdi. Mehin isə ağır təbiətli idi və bacısını bu hərəkətinə görə danıyardı:

- Başın xarəbdir sən? Görürsən, na necə ağlayır?! Keçir televizoru.

- Yox ee, bilmək istəyirəm görüm necə ağlayır.

- Dəlisen ee sən.

Ana da sakitcə ya balkona, ya da hamama çəkilib ağlayırdı.

Banu itkinin nə olduğunu kitablarında deyil, hiss edərək, gö-

Doğmalarla doğma dildə danışmaq nə çətin olarmış, Bir simin qırılması ahəngi pozarmış...

Elmira KƏNAN

rərək anlamaq istəyirdi.

Bəlkə də anasının yarasına toxunmaqla özündə də bir yara açmaq istəyirdi.

Ana həmişə qızlarına deyirdi ki, o, ana sevgisinin nə olduğunu bilmir, amma istəyir ki, qızlar ona ana sevgisinin nə olduğunu göstərsin. Bəlkə zamanın ona vurduğu ana yarası sağalar.

Di gəl ki, uşaqlar böyüyər-böyüməz aralarında sözləri çöp gəlməyə başladı. Özünü hökm-lü aparan Mehinin davranışı Banunu qıcıqlandırardı. Ona görə, elə gün olmurdu ki, mübahisə olmasın. Neytral mövqə tuta bilməyən ana mübarizənin ortasında qalmışdı. Mehinin kobud davranacağından çəkinən ana Banuya göz ağardaraq işarə edirdi ki, bari Banu sussun. O, Banuya "Ay Allahın bəlası, kaş səni doğanda qarnım cırılaydı... Kirmişcə dur, görürsən o yamandır, sən dinmə sus", - deyirdi.

Ailə məclislərində bu iki bacı çalışırdı ki, çox ünsiyyətdə olmasınlar, üz-üzə gəlməsinlər. Mübahisəyə girişmək istəmirdilər ki, el-oba arasında deməsinlər iki bacı dalaşır. İctimai-siyasi mövzular hər ikisinin yaralı yeri idi, həm də maraqlı.

Toyda, yasda bacılar "ailə naminə nəzakətlə danışardılar..."

Elə ailə də bir dövlət kimidir

axı. Onu kim idarə edirsə etsin, uşaqların xoşbəxtliyinə və uğurlu gələcəyinə görə valideynlər məsuliyyət daşıyırdı. Maraqlı bu idi ki, ata Banuya, ana da Mehinə dəstək olurdu.

Demişdik axı, Mehin başını hər zaman dik tutaraq, hökumətlə fəxr edirdi. Daima bu sözləri təkrar edirdi:

- Xalq günahkardır. Oxumaq, işləmək istəmir. Tənbəldir! Kasıb niyə telefon, maşın almaq üçün kredit götürür.

Banu isə dərhal qarşılıq verirdi:

- Xeyr, sən səhv düşünürsən. Ən çox işləyən elə xalqdır! Gecəsi-gündüzü olmayan, axşamədək çalışan, qəpik-quruş alan xalqdır. Yeyib-oturan isə elə ortalıqda gəzənlərdir! Kasıbın da ixtiyarı var ki, yaxşı yaşasın.

Beləcə, mübahisə qızışırdı. Ataları da məsələyə qarışırdı. Yazıq kişi içdən həmişə Banunun haqlı olduğunu bilirdi. Ürəyi dözmürdü ki, qızları belə mübahisə etsin, hər kəsin qanı qaralsın. Hətta zarafatla deyirdi: "Banum, nə yaxşı ki, oğlan doğulmamısan, yoxsa indi həbsxana divarları arasında çürüyərdün". Daha sonra qızını bağrına basardı.

Ata çalışırdı ki, evdə ümumiyyətlə söz-söhbət olmasın. Uşaqlar məktəbdə olanda yoldaşına irad tuturdu ki, uşaqlara

düzgün tərbiyə verə bilmir. Ana da qızların üstünə acıqlanırdı ki, onların üstündə üzü danlanır və sonra ürəyindən tikan çıxarmaq üçün, kişi eşitməsin deyə pıçıltı ilə deyirdi:

- Məndə günah yoxdur. Siz hamınız o həyasız bibilərinizə oxşamısınız. Onlar da sizin kimi yaman idilər. Fatmanisə də, Tükəzban də, Püstəxanım da... Kənddə hamı onlardan danışır-dı. Kökünüzs kəsilsin sizin!

Fatmanisə bibi, - demişkən, bibilər işərisində həqiqətən o, çox yaman arvad idi. Hansı qohum-əqrəbası ilə gedirdisə, aranı qatıb gəlirdi. O, gedəndən sonra evlərdə söz-söhbət sən-gimək bilmirdi. Ata-bala küsürdü, ər-arvad dalaşırdı. Fatmanisə bibi elə davranırdı ki, guya həmişə hamının yaxşılığını düşünür. Sonra barışdırmaq missiyası ilə özünü sülhməramlı qüvvə kimi göstərməyə çalışırdı.

Ananın bacıları, yeni xalalar da elə yaman idi, üstəlik də sözbaz. Onlarla danışanda 3 dəfə düşünüb, 2 dəfə çay içib sonra ürəyindən keçəni deməliydin. Elə danışmalıydın ki, onların könlülləri xoş olsun. Yoxsa ömürlük sənə düşmən kəsildilər.

Axı bu bacılar nə bibilərə çəkmişdi, nə də xalalara.

Bu qızlar zamanə deyil də, sistemin uşaqları idi. Mehin sistemi sevərdi, Banu isə...

Amma bir gün sistem onu da əzdi.

O gün Banu qapını açanda bacısının gözləri qıpqırmızı qızarmışdı. Mehinin çöhrəsində bir vaxtlar Banunun dediği "Bu ölkədə özbaşınalıq baş alıb gedir", - cümlesini oxudu. Banu heç bir söz demədən bacısını içəri dəvət etdi.

- Sən keç içəri, bir çay qoyum.

Mehin çantasını koridorun kənarına qoyaraq, əlindəki islanmaqdan əzilmiş kağız salfeti didişdirməyə başladı.

Az keçmədi ki, Banu məcməyidə iki stəkan çay gətirdi. Elə təzəcə dəmləmişdi.

- Bəlkə aclığın var. Yemək də hazırdır.

- Yox, yemək istəmirəm. Çay içəcəm.

Çay hələ də içilməmişdi. Yox, çay soyuq olduğuna görə yox.

Sadəəcə bəzən çay içmək də xoşbəxtlik kimidir - ürək istəməsə, boğazdan keçməz.

Banu nə soruşdusa, Mehin heç bir suala cavab vermədi. Gedirəm yatmağa, - deyib yataq otağına keçdi.

Gecəni onlarda qaldı.

Sonra Banu öyrəndi ki, işlədiyi idarəyə təyin olunan yeni nazir köhnə işçiləri işdən çıxarıb. İllərlə müdafiə etdiyi sistem indi Mehinə dərs vermişdi. Onun bütün zəhməti bir gündə silinmişdi.

Nədənsə, iqtidarın yüksək posta təyin etdiyi nazirlərin hamısı şöhrətpərəstlik və tamahkarlıq virusuna yoluxur, köhnə komandanın işçilərinə meydan oxuyaraq onları işdən azad edir, sonrakı fəaliyyətlərində də qeyri-sağlam rəqabət apararaq, öz qohum-əqrəbalarını vəzifəyə gətirir. Beləcə də neçə-neçə Mehinlə Banuların gəncliklərini, həyatlarını oğurlayırlar. Bu oğurluq sonra onlara sinələr dolu medallar qazandırır.

Budur, səhərin günəşinə yenə pəncərələr açıldı.

Banu əsl türksayağı səhər süfrəsi açmışdı: soyulmuş yumurta, qayganaq, pomidor-xiyar salata, bal, yağ-pendir, yulaf yarmasından hazırlanmış sıyıq, isti təndir çörəyi, kəkotu qoxuyan ətirli çay. Düşündü ki, səhər süfrəsi bəlkə Mehinin əhvalını qaldıra bilər. Nələrsə müzakirə edərək bir çıxış yolu taparlar. Ən azı günə başlamaq üçün çay sakitləşdirici təsir göstərir.

Mehinə toxtaqlıq verərək çayı uzatdı.

Mehin bir anlıq dayandı, hələ də qəhər içində idi. Əllərinin arxasıyla göz yaşlarını silirdi və fincanı əlinə aldı... Bir qurtum almaq istədi. Amma yenə içə bilmədi. Yeniden doluxsundu.

Banu ona sarıldı, "Sənin yanındayam" deyərək bir də bacısını bağrına bərk basdı. Doğmalaşmışdılar. Əgər haqsızlığa uğradığını bilə-bilə çayı içə bilmirsənsə, deməli, bu ölkədə xoşbəxtlik olmur.

Bu hakimiyyət iki bacını necə düşmən etmişdi.

Və bu ədalətsizliklə barışa bilməyən vicdan bacıları yenidən doğmalaşdırılmışdı.

Amma təzadın içində bir ümid vardı: saxta xoşbəxtliyin ömrü uzun olmur.

Bu bacıların axtardığı xoşbəxtlik bahar kimi yavaş-yavaş gələcək.

Səhərin günəşinə könlüllər də çiçək kimi açacaq.

Və o gün də gələcək.

etmək məqsədi güdür. Narkotik ticarəti qurbanlarının həyatını pozduğu halda, süni intellektin tətbiqi bu cinayətlərin qarşısını almağa kömək edir. Bu mübarizə narkotikdən əziyyət çəkən cəmiyyətlərə ümid gətirir və ABŞ-in gələcəkdə bu texnologiyaları daha geniş miqyasda istifadə edəcəyini göstərir.

**Hərbi texnologiyalar
antinarkotik əməliyyatlarının
tələblərinə uyğunlaşdırılıb**

Bu arada, "The Wall Street Journal" (WSJ) yazır ki, ABŞ prezidenti

Süni intellekt narkotik qaçaqmalçılığına qarşı

Narkotik ticarətinin qarşısını almaq üçün müasir metodlar nə dərəcədə faydalı ola bilər?

Xəbər verdiyimiz kimi, ABŞ narkotik qaçaqmalçılığına qarşı mübarizə aparmaq üçün süni intellekt texnologiyalarından istifadəni genişləndirir. Qeyd edək ki, Pentaqon bu mübarizə çərçivəsində 1 sentyabrdan bəri ABŞ 16 narkotik gəmisinə qarşı 15 hava hücumu həyata keçirib və ən azı 64 şübhəli qaçaqçını zərərsizləşdirib. Bu əməliyyatlar Donald Tramp administrasiyasının "narkoterrorçulara" qarşı döyüş planına əsaslanır.

**1000 kiloqram
kokain ələ keçirildi**

Sentyabrın 1-də baş verən ilk hücum zamanı ABŞ sahil mühafizəsi tərəfindən Venesuela mənşəli bir narkotik gəmisi batırılıb. Həmin gəmidəki 11 qaçaqçı həyatını itirib. ABŞ bu gəminin Venesuela cinayətkar qruplaşması olan Tren de Aragua ilə əlaqəli olduğunu bildirib. Bundan əlavə, Kolumbiyanın Milli Azadlıq Ordusunun (ELN) da bu qaçaqmalçılıq hadisələri ilə bağlılığı olduğu iddia edilir. Sentyabrın 19-da həyata keçirilən digər hücum zamanı isə 1000 kiloqram kokain ələ keçirilib.

**Süni intellekt qaçaqmalçılığı
necə aşkarlayır?**

"Windward" adlı ABŞ şirkəti hökumət agentlikləri ilə əməkdaşlıq edərək, "növbəti nəsil süni intellekt" texnologiyaları ilə qaçaqmalçılıq riskini təyin edir. Şirkətin "Erkən Aşkarlama" və "Qaçaqmalçılıq Riski" modelləri, yüksək qaçaqmalçılıq riskinə malik gəmiləri aşkar etməklə, ABŞ-in iqtisadi Eksklüziv Zonasına (EEZ) daxil olan gəmi sayı arasında analiz aparır. Məsələn, 2025-ci ilin iyul ayında model 2022-ci ildən bəri ən yüksək qaçaqmalçılıq riski olan gəmi sayını aşkar edib.

**Hədəfi dronlarla
müəyyən etmək**

ABŞ Hərbi Hava Qüvvələri Karib

dənizində narkotiklə mübarizə üçün MQ-9 Reaper adlı pilotsuz uçuş aparatlarından istifadə edir. "General Atomics" tərəfindən istehsal olunan bu dronlar süni intellekt sistemləri ilə təchiz olunmuşdur və bir neçə hədəfi eyni anda izləyə bilər. Məsələn, ilk hücum zamanı ya "MQ-9 Reaper", ya da hərbi helikopter tərəfindən narkotik gəmisi zərərsizləşdirilib.

**Sahil mühafizəsi üçün
süni intellektin perspektivi**

ABŞ Sahil Mühafizəsi 2028-ci il üçün hazırlanan icra hesabatında süni intellektin dənizdəki nəzarət qabiliyyətlərini daha da gücləndirəcəyini vurğulayıb. Hesabatda qeyd edilir ki, süni intellekt real zamanlı məlumatlar toplayaraq onları birləşdirəcək, qərar qəbulunu daha da təkmilləşdirəcək və işçi qüvvəsinin idarə olunmasını optimallaşdıracaq. Bu texnologiyaların tətbiqi, ABŞ-in narkotik qaçaqmalçılığına qarşı mübarizəsini daha da gücləndirəcək.

Narkotik tacirlərinə zərbə

Bu irəliləyişlər yalnız texnoloji yenilik deyil, həm də insan həyatını xilas

Donald Trampın Latin Amerikasından gələn narkotrafikə qarşı mübarizəsi müdafiə startapları üçün geniş imkanlar açır. Bu startaplar hərbi texnologiyaları antinarkotik əməliyyatların tələblərinə uyğunlaşdırıblar.

"Müdafiə startapları dronlarını, sensorlarını, süni intellekt alətlərini və məlumat emalı platformalarını Trampın "narkoterrorizmə" qarşı mübarizəsi üçün ixtisaslaşdırılmış vasitələrə çeviriblər", - məqalədə qeyd olunub.

Müəlliflərin fikrincə, ABŞ-nin Karib hövzəsi və cənub sərhədində kampa niyanı gücləndirməsi fonunda pilotsuz uçuş aparatlarına, sensorlara və süni intellektə olan tələbat sürətlə artır.

Məsələn, "Shield AI" dronları 60 min funt kokainin rekord həcmdə müsadirəsində istifadə olunub. Sahil Mühafizəsinin məlumatına görə, onların "V-BAT" modeli vasitəsilə 1 milyard dollardan çox dəyərində narkotik müsadirə edilib.

Cənub Komandanlığı robotlaşdırılmış və pilotsuz sistemlər üçün "sınaq poliqlonları"na tələbatın artdığını vurğulayır. Ordu isə dronların qarşısını almaq üçün yeni komplekslər satın alır, o cümlədən Ukrayna istehsalı olan "Moodro" sistemlərini.

Hazırladı: Ü.ŞÜKÜROVA

Tramp birdəfəlik "qapını bağladı"

ABŞ qaçqınları qəbul etməyəcək

ABŞ Prezidenti Donald Tramp ölkədə xarici vətəndaşlar üçün sığınacaq müraciətlərinin dayandırılmasının uzun müddət davam edə biləcəyini bildirib.

Hurriyyet.az xəbər verir ki, Tramp noyabrın 30-da jurnalistlərin müvafiq sualına cavab verərkən deyib: "Uzun müddət. Biz bu insanları istəmirik, özümüzün kifayət qədər problemlərimiz var. Bilirsiniz, niyə onları istəmirik? Çünki onların çoxu pis insanlardır, onlar bizim ölkəmizə aid deyillər, bura onların yeri deyil".

Xatırladaq ki, noyabrın 28-də ABŞ-in Vətəndaşlıq və İmmiqrasiya Xidməti (USCIS) xarici vətəndaşlar üçün sığınacaq müraciətlərinin qəbulunu dayandırır.

Maduro istefa verməyə hazırdır, amma...

ABŞ nümayəndələri ilə qeyri-rəsmi görüşlər zamanı Venesuela Prezidenti Nikolas Maduro istefa verməyə hazır olduğunu, lakin 18 aydan tez baş

verməyəcəyini bildirib. Hurriyyet.az xəbər verir ki, bu barədə CNN telekanalı müzakirələrlə tanış mənbələrə istinadən məlumat yayıb.

Kanalın məlumatına görə, Vaşinqton Venesuela liderinin möhlət dövrü təklifini rədd edib. ABŞ Prezident Administrasiyası Prezident Maduronun dərhal istefa verməsində və səlahiyyətlərin keçid hökumətinə verilməsində ısrar edir.

Bundan əvvəl "The New York Times" və "The Wall Street Journal" qəzetləri ABŞ Prezidenti Donald Trampın ötən həftə həmkarı Nikolas Maduro ilə telefonla danışdığını bildirmişdilər. WSJ mənbələrinin iddiasına görə, ABŞ prezidenti Maduronun könüllü istefadan imtina edəcəyi təqdirdə güc tətbiq olunacağı barədə xəbərdarlıq edib.

PKK Türkiyə ilə sülh danışıqlarını dayandırır

PKK Türkiyə ilə davam edən sülh prosesində bundan sonra heç bir addım atmayacaq, Ankara danışıqları davam etdirməli və Abdullah Öcalanı azad etməlidir.

Hurriyyet.az xəbər verir, bu barədə AFP-yə PKK-nın yüksək vəzifəli komandiri Amed Malazgird deyib.

"PKK liderinin atdığı bütün addımlar həyata keçirilib və bundan sonra heç bir tədbir görülməyəcək. Bundan sonra Türkiyə dövlətinin addım atmasını gözləyəcəyik və bunu da Türkiyə dövləti etməlidir. İki tələbimiz var. Birincisi, liderin azadlığı olmadan bu proses müvəffəqiyyətli olmayacaq. İkincisi, Türkiyədə kürd xalqının konstitusiyada və rəsmi şəkildə tanınmasıdır", - o bildirib.

PKK-nın digər yüksək rütbəli komandiri Serda Mazlum Qabar isə qeyd edib ki, rəhbərlik ölkə daxilində olduğu müddətcə kürd xalqı azad ola bilməz:

"Biz isə partizanlar özümüzü azad hiss edə bilmərik".